

รัฐสภาสาร

ISSN 0125-0957

● ปีที่ 44 ฉบับที่ 6 เดือน มิถุนายน 2539

Legislative Institutional Repository of Thailand

รัฐสภาสาร

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่การปกครองระบอบประชาธิปไตย และเพื่อเสนอ
ข่าวสารวิชาการ ในวงงานรัฐสภา และอื่นๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ

การส่งเรื่องลงรัฐสภาสาร

ส่งที่บรรณาธิการหนังสือรัฐสภาสาร กองการประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โทร. 2441070 - 2441071

สำนักงานหนังสือพิมพ์รัฐสภาสาร

ฝ่ายผลิตเอกสารรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ถนนอุทองใน ดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 2441323 - 2441324

บอกรับเป็นสมาชิก

ส่งเงินล่วงหน้าในนามผู้จัดการไปยัง ฝ่ายผลิตเอกสารรัฐสภา
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยส่งเช็คไปรษณีย์หรือธนาณัติ
ส่งจ่าย ณ ที่ทำการไปรษณีย์รัฐสภา กรุงเทพฯ 10300 กำหนดออก
เดือนละหนึ่งฉบับ อัตราค่าบำรุง ปีละหนึ่งร้อยแปดสิบบาท

ทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในหนังสือรัฐสภาสารฉบับนี้ เป็นของผู้เขียน
แต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการแต่อย่างใด

รัฐสภาสาร

ปีที่ 44 ฉบับที่ 6 เดือน มิถุนายน 2539 ISSN 0125-0957

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

กาญจนารักษีก

พระร้อยรัดมโหฬารไทยทั้งชาติ
แทบพระบาทราชฎีประนมกัมเกศ
ตระหนักซึ่งพระมหากรุณา
ทรงเมตตาพระราชทานเนิ่นนานมา

คุณพิรุณไปรยปรายคล้ายดุ่มร้อน
ที่โอเอชเรอ้าขึ้นขึ้นสรรษา
พระบาทย่างทุกทิศทางที่อุปฐา
เพื่อทรงแก้ปัญหาประชาไทย

ที่ยากจนคนแค้นแค้นเสียด
พระทรงลัดที่ทำกินถิ่นอาศัย
หยดย้อยรุกทำลายป่าพนาไพร
รักษาโอเคความชุ่มชื้นคืนแผ่นดิน

โครงการพระราชดำริทรงริเริ่ม
ทิวเพิ่มเป็นร้อยพันที่ทุกถิ่น
เสด็จเยี่ยมพสกนิกรเป็นอาสินต์
พระภูมินทร์ทรงแก้ปัญหาราชาพันธ์

LI RT

Legislative Institutional Repository of Thailand

กษัตริย์มหาดไทย

ทั้งพระองค์รัชธรรมชาติทุกทิศ
พระปรีชาคัลลิตายทุกสิ่งสรรพ
อภิตการณการเมื่องเรืองโรมรัน
ยุติพลันดด้วยพระบารมี

อุลล่องทำสืบปีทรงครองราชย์
ประชาชาติพลิกพื้นดินเสวยศรี
พระเมตตาไทลล่องตั้งตั้งสายนที
ชุบชีวิตโดยราษฎรทั้งชาติไทย

ทรงอุทิศพระอรกายต่อองค์รำตราภ
แลนเหน้อยยากในแนวป่าเนินไศล
กลางสายฝนแดดอำพนาไพร
ประชาไทยสำนึกพระกรุณา

ในวาระฉลององทรงครองราชย์
กาญจนภิเษกโองาสมัยงมหา
มงคลพรอมน้อมตองใจไทยประชา
ถวายพระพรพระผ่านฟ้าทรงพระเจริญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า กองบรรณาธิการรัฐสภา
รศ.นงอักษณ อภิวัณนพันธ์ ประพันธ์

พระมหากษัตริย์กับการปกครอง

นันทวรรณ บุรินทร์วมาดย์

Legislative Institutional Repository of Thailand

ความนำ

เมื่อใดที่กล่าวถึงสถาบันทางการเมืองของไทย สถาบันหนึ่งที่จะขาดไปไม่ได้ คือ สถาบันพระมหากษัตริย์ เพราะไม่ว่าเหตุการณ์บ้านเมืองจะเปลี่ยนแปลงไปเพียงใดก็ตาม สถาบันพระมหากษัตริย์ก็เป็นสถาบันที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาตลอดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีผู้กล่าวไว้ว่าสถาบันทางการเมืองที่ได้รับการสร้างสรรค์ คือสถาบันที่มีความสามารถในการปรับตัวได้มาก และความสามารถในการปรับตัวนั้นสามารถพิจารณาได้จากอายุของสถาบัน¹ นั้นหมายความว่าสถาบันใดที่มีอายุยืนยาว ย่อมถือได้ว่าสถาบันนั้นได้รับการสร้างสรรค์ เพราะสถาบันนั้นสามารถปรับตัวให้ดำรงอยู่ได้อย่างต่อเนื่องภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หากพิจารณาจากหลักดังกล่าวข้างต้นแล้วจะเห็นได้ว่าสถาบันพระมหากษัตริย์ของไทยเป็นสถาบันที่ได้รับการสร้างสรรค์มากกว่าสถาบันอื่น

การที่สถาบันพระมหากษัตริย์ของไทยสามารถคงอยู่ได้อย่างต่อเนื่องนั้น แสดงให้เห็นว่าสถาบันพระมหากษัตริย์มีความชอบธรรมเพียงพอที่จะคงอยู่ได้ ไม่ว่าจะเป็นในฐานะผู้ปกครองประเทศโดยตรงหรือในฐานะประมุขของประเทศก็ตาม ความชอบธรรมที่เกิดขึ้นนี้มาจากคุณสมบัติของพระมหากษัตริย์ที่สามารถสร้างประโยชน์สุขแก่ประเทศชาติและประชาชน และประชาชนผู้ได้รับประโยชน์สุขจากพระมหากษัตริย์พอใจและยอมรับการปกครองโดยคุณสมบัติเหล่านั้น อาจกล่าวได้ว่า พระมหากษัตริย์และประชาชนมีความสัมพันธ์ที่เป็นเอกภาพต่อกัน² ดังนั้นพระมหากษัตริย์กับประชาชนจึงมีบทบาท

¹ จุมพล หนีมพาริเช. "แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2537. หน้า 27.

² กนก วงษ์ตระหง่าน. แนวพระราชดำริด้านการเมืองการปกครอง ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2531. หน้า 16.

หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อกันกล่าวคือ พระมหากษัตริย์มีบทบาทหน้าที่ในการเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในชาติ พระมหากษัตริย์มีบทบาทหน้าที่ในการให้ความเมตตากรุณา และนำความเจริญมาสู่ประชาชน ในทำนองเดียวกันประชาชนก็มีบทบาทหน้าที่ต่อพระมหากษัตริย์เช่นกัน กล่าวคือ ประชาชนมีบทบาทหน้าที่ในด้านความกตัญญูกตเวทิต่อพระมหากษัตริย์ ความซื่อสัตย์สุจริต และความสามัคคีกันในชาติ นอกจากนั้นพระมหากษัตริย์ยังมีบทบาทหน้าที่สำคัญในด้านอื่นๆ อีก คือพระมหากษัตริย์มีบทบาทหน้าที่ในด้านการป้องกันประเทศ ด้านศาสนา และด้านการพัฒนาประเทศ

ส่วนบทบาทหน้าที่ของพระมหากษัตริย์ในด้านการปกครองนั้น พระมหากษัตริย์แต่ละยุคสมัยต่างก็มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไป ในบทความนี้ จะกล่าวถึงเฉพาะพระมหากษัตริย์กับการปกครองในรัชกาลปัจจุบันเท่านั้น ซึ่งเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การที่บทความนี้มีขอบข่ายจำกัดอยู่ที่รัชกาลปัจจุบันนี้มีสาเหตุเนื่องมาจาก

ประการแรก นับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มาเป็นระบอบประชาธิปไตยในปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 นั้นถือได้ว่า อยู่ภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่ยาวนานที่สุด เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 นั้น เกิดขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 และหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองได้เพียง 2 ปีเท่านั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 ก็ทรงสละราชสมบัติ ในวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2477 และต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 ก็เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติในขณะที่มีพระชนมายุเพียง 8 ปี 5 เดือน กับ 11 วันเท่านั้น จึงต้องมีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และพระองค์ก็เสด็จไปศึกษาต่อที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้เสด็จนิวัติเยือนประเทศไทย 2 ครั้ง ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2481 เป็นเวลา 2 เดือน ครั้งที่สอง พ.ศ. 2488 และพระองค์ก็ถูกลอบปลงพระชนม์ เสด็จสวรรคตโดยที่ยังมิได้ประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ดังนั้น

พระมหากษัตริย์กับการปกครอง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 จึงเป็นพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยที่ยาวนานที่สุด

ประการที่สอง เนื่องจากปีนี้เป็นปีที่เฉลิมฉลองมหามงคลในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี ผู้เขียนมีความประสงค์ที่จะชี้ให้เห็นพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในด้าน การปกครอง โดยเฉพาะในการแก้ไขวิกฤตการณ์ การนำประเทศชาติให้พ้นภัยและการเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในชาติ

แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย

หากพิจารณาจากการเมืองการปกครองของไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าแต่ละสมัยมีระบบการเมืองการปกครองที่แตกต่างกัน ซึ่งระบบการเมืองการปกครองที่ต่างต่างกันนี้ ย่อมสะท้อนถึงแนวคิดเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ที่ต่างต่างกัน และจากแนวคิดเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ที่ต่างต่างกันนั้น ส่งผลให้บทบาทหน้าที่ของพระมหากษัตริย์ต่างต่างกันไปในแต่ละยุคแต่ละสมัยด้วย ดังรายละเอียดที่จะกล่าวต่อไป

ในสมัยสุโขทัยประเทศชาติเปรียบเหมือนครอบครัวใหญ่ โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นหัวหน้าครอบครัว ส่วนประชาชนก็เปรียบเหมือนบุตรในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างพระมหากษัตริย์กับประชาชนมีความใกล้ชิด พระมหากษัตริย์กับประชาชนไม่มีความแตกต่างกันมาก จะเห็นได้ว่าในสมัยสุโขทัยมีการเรียกพระมหากษัตริย์ว่า“พ่อขุน” ดังนั้นพระมหากษัตริย์จึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อประชาชนในฐานะของพ่อที่มีต่อลูก คือพระมหากษัตริย์เป็นผู้ปกป้อง ให้ความช่วยเหลือ ให้ความรักและเมตตา กรุณาต่อประชาชน การที่พระมหากษัตริย์ในสมัยสุโขทัยสามารถปกครองประเทศแบบครอบครัวได้นั้น เป็นเพราะว่าสุโขทัยมีลักษณะเฉพาะ คือเป็นรัฐเล็กและมีประชากรไม่มาก

ประกอบกับอาศัยคุณสมบัติบางประการของพระมหากษัตริย์เอง คุณสมบัติที่สำคัญดังกล่าวนี้ คือ การใช้หลักธรรมเป็นหลักในการปกครองหรือเป็นผู้ปกครองแบบ “ธรรมราชา” หลักธรรมที่ใช้ในการปกครองนี้ได้รับอิทธิพลมาจากพุทธศาสนานิกายหินยานซึ่งมีหลักว่า “ผู้ปกครองต้องปฏิบัติธรรมอย่างสม่ำเสมอ และรู้แจ้งในธรรมจนสามารถสั่งสอนประชาชนได้”³ การที่พระมหากษัตริย์ในสมัยสุโขทัยปกครองแบบธรรมราชานี้ ทำให้พระมหากษัตริย์ทรงเป็น “พระมหากษัตริย์แห่งความถูกต้อง” (The King of Righteousness) และหลักธรรมสำคัญที่พระมหากษัตริย์ใช้เป็นอุดมคติในการปกครอง ได้แก่ 1) ทศพิธราชธรรม 2) เบญจศีล 3) อุโบสถศีล และ 4) หลักแห่งความยุติธรรม 4 ประการ⁴

ต่อมาในสมัยอยุธยา เมื่อมีการขยายตัวของอาณาจักรมากขึ้น ทำให้แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์เปลี่ยนแปลงไป และบทบาทหน้าที่ของพระมหากษัตริย์ก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย สมัยอยุธยานั้นได้รับแนวคิดแบบ “เทวราชา” มาจากเขมร ตามแนวคิดเทวราชานี้พระมหากษัตริย์มีฐานะเป็น “เทพ” ดังนั้นพระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยาจึงมีความเด็ดขาดและมีอำนาจเหนือมนุษย์ทั้งปวง ดังที่ ควอริช เวลส์ ได้กล่าวไว้ว่า “พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชอำนาจเด็ดขาดมาก พระองค์แต่เพียงผู้เดียวเท่านั้นที่จะปฏิบัติต่อราษฎรในฐานะลูก หรือในฐานะทาสก็ได้ พระราชอำนาจเด็ดขาดของเจ้าชีวิตของไทยมีมากล้นพ้น และมีความแตกต่างกับดินแดนอื่นๆ นอกเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากจนยากที่ชาวยุโรปในศตวรรษที่ 20 จะเข้าใจได้ พระมหากษัตริย์ทรงมีอำนาจสูงสุดเหนือทุกชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเจ้าชั้นสูงหรือทาสก็ตาม”⁵ ดังนั้นในสมัย

³ วิทยา สุจริตชนารักษ์. รายงานโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เรื่องแนวคิดเกี่ยวกับรัฐและกษัตริย์. นนทบุรี : สำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (ม.ป.ป.).

⁴ กนก วงษ์ตระหง่าน. อ่างแล้ว. หน้า 16

⁵ ควอริช เวลส์. การปกครองและการบริหารของไทยสมัยโบราณ. แปลโดย กาญจณี ละอองศรี และ ยูพา ชุมจันทร์. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด. หน้า 15.

อยุธยาพระมหากษัตริย์จึงอยู่ในฐานะที่แตกต่างจากประชาชน และความสัมพันธ์ระหว่างพระมหากษัตริย์กับประชาชนก็แตกต่างไปจากในสมัยสุโขทัยด้วย จะเห็นได้จากในสมัยอยุธยามีการใช้ราชาศัพท์ มีระเบียบประเพณี และพระราชพิธีต่างๆ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเน้นลักษณะพิเศษของพระมหากษัตริย์

แต่เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมพุทธ ทำให้การนำลัทธิเทวราชามาปฏิบัตินั้นมี การผสมผสานแนวคิดเทวราชากับธรรมราชาตามหลักของพุทธศาสนา พระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยาจึงใช้หลักธรรมในการปกครอง และหลักเมตตาธรรมของพุทธศาสนานั้น นับเป็นมาตรฐานทางศีลธรรมที่ควบคุมการใช้พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์⁶

ในสมัยรัตนโกสินทร์ได้รับแนวคิดเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ต่อเนื่องมาจากสมัยอยุธยา คือแนวคิดเทวราชามผสมกับธรรมราชา ส่วนในด้านหลักธรรมทางการปกครอง พระมหากษัตริย์สมัยรัตนโกสินทร์ทรงรับแนวคิดมาจากสมัยสุโขทัย คือ ทรงยึดหลัก 1) ทศพิธราชธรรม 2) เบญจศีล 3) อุโบสถศีล และ 4) หลักแห่งความยุติธรรม 4 ประการ ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น และนอกจากนั้นพระมหากษัตริย์สมัยรัตนโกสินทร์ยังยึดหลักธรรมอื่นๆ ในการปกครองอีกด้วย หลักธรรมที่สำคัญๆ ได้แก่ จักรวรรดิวัตร 12 , สังคหวัตถุ 4 , และ พละ 5 เป็นต้น⁷

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย แต่ละสมัยมีความแตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้พระมหากษัตริย์ในแต่ละสมัยต่างก็มีสถานะและบทบาทหน้าที่แตกต่างกันด้วย แต่ถึงแม้ว่าจะมีความแตกต่างกันก็ตาม พระมหากษัตริย์ไทยตั้งแต่สุโขทัยจนถึงรัตนโกสินทร์ยังมีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกัน คือ มีคุณสมบัติเชิงหน้าที่ ได้แก่การที่พระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้ให้ความปกป้องคุ้มครอง และทำให้เกิด

⁶ เฟิงอ้าง, หน้า 16.

⁷ กนก วงษ์ตระหง่าน, อ้างแล้ว, หน้า 24.

ความสงบสุขแก่ประเทศชาติและประชาชน⁸ และคุณสมบัติในเชิงหน้าที่เหล่านี้ยังคงมีอยู่ในสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตย

บทบาทของพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ

การเปลี่ยนแปลงการปกครองที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2475 ทำให้ประเทศไทยได้มีรัฐธรรมนูญฉบับแรกขึ้น ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวที่คณะราษฎรได้ประกาศใช้ คือ พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พ.ศ.2475 และรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้จำกัดพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ไว้ ดังนี้⁹

มาตรา 1 อำนาจสูงสุดของประเทศนั้นเป็นของราษฎรทั้งหลาย

มาตรา 2 ให้มีบุคคลและคณะบุคคลดังจะกล่าวต่อไปนี้ เป็นผู้ใช้อำนาจแทนราษฎรตามที่จะได้กล่าวต่อไปในรัฐธรรมนูญ คือ

1. กษัตริย์
2. สภาผู้แทนราษฎร
3. คณะกรรมการราษฎร
4. ศาล

มาตรา 3 กษัตริย์เป็นประมุขสูงสุดของประเทศ พระราชบัญญัติก็ดี คำวินิจฉัยของศาลก็ดี การอื่นๆ ซึ่งจะมีบทกฎหมายระบุไว้โดยเฉพาะก็ดี จะต้องกระทำในนามของกษัตริย์

มาตรา 4 ผู้เป็นกษัตริย์ของประเทศ คือ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว การสืบมรดกให้เป็นไปตามกฎหมายที่ตราว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พ.ศ. 2467 และด้วยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา 6 กษัตริย์จะถูกฟ้องร้องคดีอาญาถึงศาลไม่ได้ เป็นหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรจะวินิจฉัย

⁸ เฟิงฮ้าง, หน้า 25.

⁹ จรูญ ลุภพ และ รุ่งพงษ์ ชัยนาม. "สถาบันพระมหากษัตริย์" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2537. หน้า 529.

มาตรา 7 การกระทำใดๆ ของกษัตริย์ต้องมีกรรมกรราษฎรผู้หนึ่งผู้ใดลงนามด้วย โดยได้รับความยินยอมของคณะกรรมการราษฎรจึงจะใช้ได้ มิฉะนั้นเป็นโมฆะ

ส่วนรัฐธรรมนูญฉบับอื่นๆ ก็มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ไว้ในทำนองเดียวกัน ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างเพียงบางฉบับ ได้แก่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517¹⁰

มาตรา 2 ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

มาตรา 3 อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้เป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นแต่โดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 7 องค์พระมหากษัตริย์ดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้

มาตรา 8 ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใดๆ มิได้

มาตรา 10 พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา

มาตรา 11 พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี

มาตรา 12 พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2519¹¹

มาตรา 2 ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

มาตรา 3 อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้เป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นแต่โดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

¹⁰ วสันต์ ธีรานุรักษ์, ร.ต.ท., รวบรวม, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517. กรุงเทพฯ : ธีรานุสรณ์การพิมพ์, (ม.ป.ป.), หน้า 6.

¹¹ วิชากร,กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2519 และนโยบายรัฐบาล นายธานินทร์ กรัยวิเชียร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2519. หน้า 3.

มาตรา 5 องค์พระมหากษัตริย์ดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้และจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องในทางใดๆ มิได้มาตรา 7 พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจอธิปไตยทางสถาปนาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี และทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534¹²

มาตรา 2 ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา 3 อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 6 องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใดๆ มิได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า นับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา บทบาทของพระมหากษัตริย์ถูกจำกัดลด และสถานะของพระมหากษัตริย์ก็เปลี่ยนแปลงไป เป็นพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ (constitutional monarchy) พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะประมุขของรัฐ ทรงอยู่เหนือการเมือง และเป็นกลางทางการเมือง ไม่สนับสนุนหรือคัดค้านพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองใด อาจสรุปสถานะและบทบาทของพระมหากษัตริย์ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ดังนี้

1. พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศ
2. อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจอธิปไตยทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล

¹² เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, สำนัก, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 กรุงเทพฯ : สวัสดิการสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, (ม.ป.ป.), หน้า 5.

3. พระมหากษัตริย์ทรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดหรือฟ้องร้องในทางใดๆ มิได้

ดังนั้นพระมหากษัตริย์ไทยปัจจุบันจึงไม่มีบทบาทหน้าที่โดยตรงทางการเมือง แต่เนื่องจากสังคมไทยมีความต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขมาตลอด ทำให้พระมหากษัตริย์ไทยนั้นยังคงไว้ซึ่งคุณสมบัติเชิงหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครอง และทำให้เกิดความสงบสุขแก่ประเทศชาติและประชาชน

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด คือ บทบาทของพระมหากษัตริย์ในการแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมือง เมื่อครั้ง 14 ตุลาคม 2516 และ 17 - 20 พฤษภาคม 2535

เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 นับเป็นวิกฤตการณ์รุนแรงที่ต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์การเมืองไทย ซึ่ง ลิขิต ธีรเวคิน ได้บรรยายไว้ว่า เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 นั้น เริ่มต้นจากการเดินแจกใบปลิวเรียกร้องรัฐธรรมนูญของกลุ่มนักศึกษากลุ่มหนึ่ง และมีการจับกุมผู้แจกใบปลิวเรียกร้องรัฐธรรมนูญนั้น ต่อมามีการชุมนุมประท้วงโดยศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย และจำนวนผู้ประท้วงได้ขยายตัวมากขึ้นตามลำดับ จนกลายเป็นการประท้วงที่ประกอบด้วยคนจำนวนไม่ต่ำกว่าห้าแสนคน จนกระทั่งในวันที่ 14 ตุลาคม 2516 ได้เกิดการปะทะกันระหว่างตำรวจและผู้ประท้วง ทำให้เกิดเหตุการณ์รุนแรงและเกิดการนองเลือดขึ้น และได้มีการพยายามเรียกร้องให้ทุกฝ่ายกลับไปสู่ความสงบโดย สมเด็จพระสังฆราช สมเด็จพระชนนี ในที่สุดพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงออกโทรทัศน์รับสั่งว่า “วันนี้เป็นวันมหาวิปโยค” และได้รับสั่งให้ทุกฝ่ายกลับไปสู่ความสงบ เมื่อจอมพลถนอม จอมพลประภาส และพันเอกณรงค์ ยินยอมคืนทางออกนอกประเทศ จึงทำให้การประท้วงสิ้นสุดลง¹³ และหลังจากเหตุการณ์สงบแล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี

¹³ ลิขิต ธีรเวคิน, วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535, หน้า 192-193.

ส่วนเหตุการณ์ "พฤษภาทมิฬ" นั้น เป็นผลต่อเนื่องมาจากการรัฐประหารเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 โดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) เป็นการล้มสฤษดิ์รัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ คณะรสช.ได้เลือก นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี และได้มีการแต่งตั้งสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขึ้น หลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญใหม่ก็ได้จัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 22 มีนาคม 2535 หลังจากการเลือกตั้งครั้งนี้ได้มีการแบ่งพรรคการเมืองออกเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายแรกประกอบด้วยพรรคการเมือง 5 พรรค ได้แก่ พรรคสามัคคีธรรม พรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม พรรคประชากรไทย และพรรคราษฎร เป็นพรรคร่วมรัฐบาล และอีกฝ่ายหนึ่งประกอบด้วยพรรคการเมือง 4 พรรค ได้แก่ พรรคความหวังใหม่ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคพลังธรรม และพรรคเอกภาพ เป็นพรรคฝ่ายค้าน พรรคร่วมรัฐบาล 5 พรรคได้ประชุมกันและมีการเสนอชื่อ นายณรงค์ วงศ์วรรณ หัวหน้าพรรคสามัคคีธรรม เป็นนายกรัฐมนตรี แต่นายณรงค์ วงศ์วรรณ มีปัญหาเพราะถูกสหรัฐอเมริกาคว่ำขาเข้าเมือง ทำให้พรรคร่วมรัฐบาลทั้ง 5 พรรค สนับสนุนให้ พล.อ.สุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นเหตุให้เกิดการประท้วง และกลายเป็นความรุนแรงขึ้นเมื่อมีการปะทะกันระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ ทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตของประชาชน เหตุการณ์รุนแรงครั้งนี้สงบลงได้เมื่อ พล.อ.สุจินดา คราประยูร นายกรัฐมนตรี และ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ผู้นำการประท้วง ได้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ระงับความรุนแรงที่เกิดขึ้น

วิกฤตการณ์ทางการเมืองทั้ง 2 ครั้งนั้น ยุติลงได้เพราะพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงเข้ามาทรงรับเหตุรุนแรงที่เกิดขึ้น ทำให้คนไทยไม่ต้องสูญเสียชีวิตและเลือดเนื้อมากไปกว่านี้อีก จะเห็นได้ว่าในขณะที่สถาบันทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยไม่สามารถทำหน้าที่ของตนได้ สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันที่มีความมั่นคงมากที่สุด ที่ทำให้ประเทศชาติสามารถอยู่รอดและผ่านพ้นวิกฤตการณ์ไปได้

หากพิจารณาจากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแล้ว พระมหากษัตริย์ไทยภายใต้รัฐธรรมนูญไม่มีบทบาทหน้าที่ทางการเมืองโดยตรง แต่การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสามารถแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมืองลงได้นั้น เป็นเพราะพระปรีชาสามารถและพระบารมีของพระองค์ ทำให้พระองค์ได้รับการยอมรับและเชื่อฟังจากทุกฝ่าย และจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้ง 2 ครั้ง แสดงให้เห็นว่าพระมหากษัตริย์ไทยไม่ได้ละทิ้งบทบาทสำคัญในการปกป้องคุ้มครอง และทำให้เกิดความสงบสุขแก่ประเทศชาติและประชาชน อันเป็นบทบาทของพระมหากษัตริย์ที่มีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นการปกครองระบอบพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ

บทสรุป

ในปัจจุบันนี้เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่า ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และในความเป็นประมุขของพระมหากษัตริย์ไทยนั้น มิใช่เป็นเพียงประมุขของรัฐทางพิธีการเท่านั้น แต่พระมหากษัตริย์ยังมีบทบาทหน้าที่อื่นๆ อีก เช่น พระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้นำของชาติ เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน เป็นผู้นำความเจริญและความมั่นคงมาสู่ชาติ เป็นผู้ให้ความปกป้องคุ้มครองและทำให้เกิดความสงบสุขแก่ประเทศชาติและประชาชน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้คือแนวคิดเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ที่เป็นความต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมของไทย ถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตยแล้วก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นการเปลี่ยนแปลงทางอำนาจหน้าที่ของสถาบันเท่านั้น แต่แนวคิดเหล่านี้ยังคงอยู่ในความรู้สึกของคนไทยอย่างต่อเนื่องมาตลอด

จากประวัติศาสตร์การเมืองไทยที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า ระบอบประชาธิปไตยของไทยยังล้มลุกคลุกคลานอยู่ สาเหตุหนึ่งเป็นเพราะว่าสถาบันทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยขาดความต่อเนื่อง ขาดความมั่นคง และไม่ได้รับการยอมรับจากประชาชนเท่าที่ควร แต่สถาบันหนึ่งที่มีความมั่นคง และได้รับการยอมรับจากประชาชนมาตลอดคือสถาบันพระมหากษัตริย์ ทำให้พระมหากษัตริย์ไทยมีบทบาทสำคัญในการนำประเทศชาติให้พ้นภัย ในยามที่สถาบันทางการเมืองอื่นๆ ไม่สามารถทำหน้าที่ของตนได้ จึงอาจกล่าวได้ว่าสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันหลักของสังคมไทยและเป็นสถาบันที่อยู่กับสังคมไทยมาตลอด

บรรณานุกรม

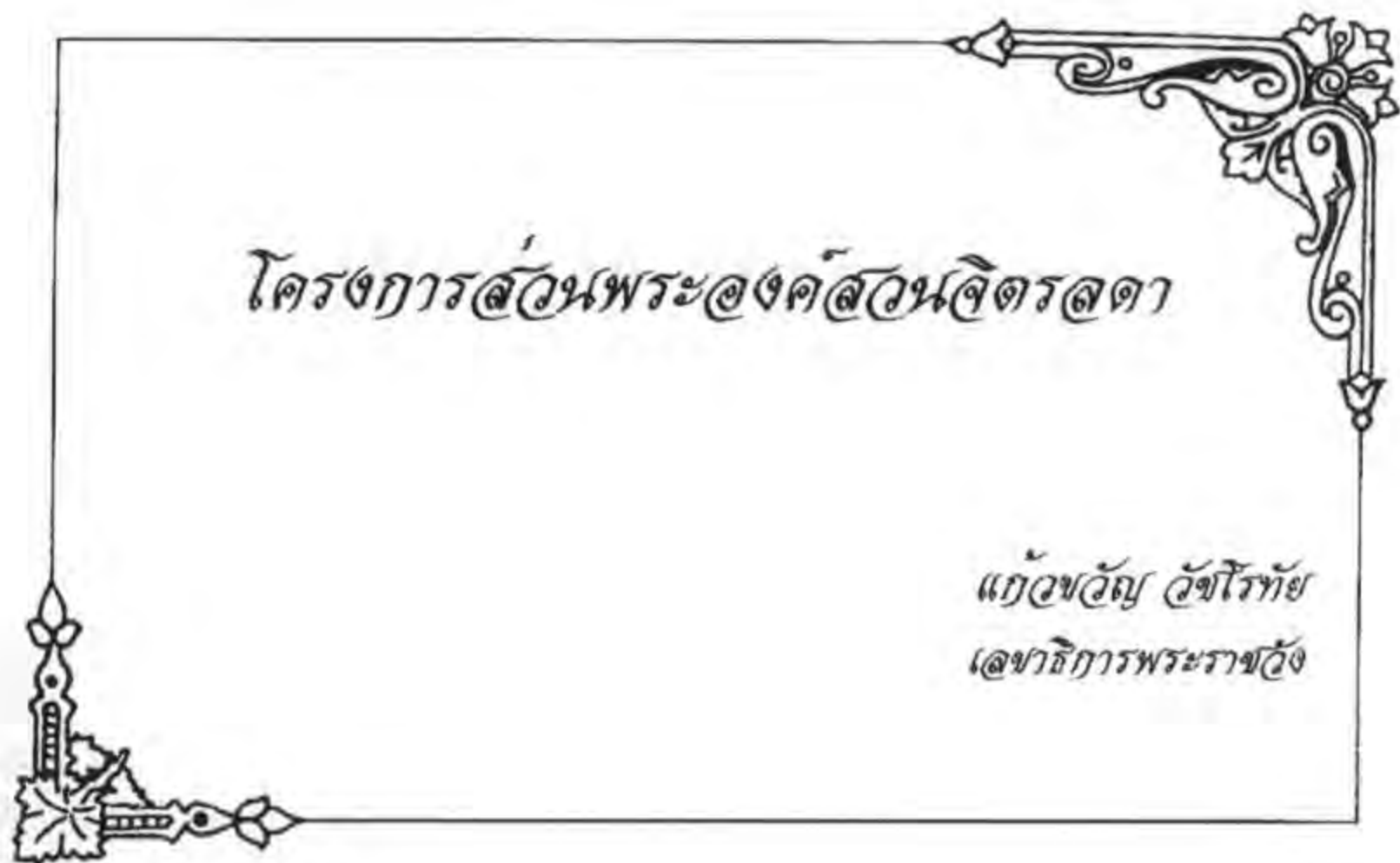
กนก วงษ์ตระหง่าน. แนวพระราชดำริด้านการเมืองการปกครอง ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2531.

ถาวรวิช เวลส์. การปกครองและการบริหารของไทยสมัยโบราณ. แปลโดย กาญจณี ละอองศรี และ ยุพา ชุมจันทร์. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์ ไทย อินทนาพานิช จำกัด. 2527.

ลิขิต ชีรเวคิน. วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2535.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันและ กระบวนการทางการเมืองไทย. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมา ธิราช. 2537.

โครงการอันประเสริฐอันเสียดรา

แก้อภัย วัชรวิทย์
เลขาธิการพระราชวัง

Legislative Institutional Repository of Thailand

ณ พระราชวังสวนจิตรลดา ซึ่งเป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระราชโอรสและพระราชธิดา เป็นเขตพระราชฐานที่มีเนื้อที่รายล้อมไปด้วยไม้นานาพรรณ ที่ให้ความร่มรื่นตาและร่มรื่นใจ อีกทั้งในพื้นที่ติดรั้วพระราชวังทางฝั่งถนนศรีอยุธยา จะพบเห็นภาพโรงสี โรงงานขนาดย่อมเรียงรายเป็นแถวแนวยาวมีระเบียบงามตาถึงนักผู้ที่ผ่านมาทางด้านนอกอาจมีความสงสัยอยู่บ้างว่า โรงงานต่าง ๆ ที่เห็นทำไมจึงตั้งอยู่ในเขตพระราชวังได้ และโรงงานเหล่านี้ทำอะไรกันบ้าง โรงงานต่างๆ ที่ตั้งขึ้นดังกล่าวเนื่องด้วยพระราชดำริในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ต้องการจะช่วยนำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ราษฎรของพระองค์

โดยเหตุที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎรทั่วประเทศนับแต่เสด็จขึ้นครองราชสมบัติจวบจนกระทั่งปัจจุบันได้ทรงทราบถึงปัญหาต่างๆ ในแผ่นดินอย่างมากมายและด้วยน้ำพระทัยที่กว้างใหญ่ไพศาล ได้ทรงตั้งพระราชหฤทัยที่จะช่วยเหลือพสกนิกรของพระองค์อย่างแน่วแน่ โครงการต่างๆ จึงได้ถือกำเนิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2504 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โครงการเหล่านี้เป็นโครงการที่มีได้หวังผลกำไรทางการค้า โดยเป็นโครงการที่เน้นทางการวิจัยและพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการเกษตร โดยใช้พื้นที่ส่วนหนึ่งในบริเวณพระตำหนักจิตรลดารโหฐานเป็นที่ตั้งของโครงการส่วนพระองค์เกี่ยวกับการเกษตรนี้และคล้ายกับการจำลองความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพของราษฎรจากภาคต่างๆให้ถูกต้องและตรงจุดด้วยพระองค์เอง

โครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา แบ่งเป็น 2 แบบคือ

- โครงการแบบไม่ใช่ธุรกิจ
- โครงการแบบกึ่งธุรกิจ

วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน

- เป็นโครงการทดลอง
- เป็นโครงการตัวอย่าง
- เป็นโครงการซึ่งไม่หวังผลกำไรตอบแทน

โครงการแบบไม่ใช่ธุรกิจ เป็นโครงการที่สนองแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรทรงให้ความสำคัญกับการเพิ่มพูนคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในระยะยาว โดยมีแนวทางที่สำคัญคือ การทำให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้ทางด้านอาหาร และสนับสนุนให้มีรายได้เพิ่มขึ้นนอกเหนือไปจากภาคการเกษตร อีกทั้งเป็นการพัฒนา และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติด้วย ตัวอย่างโครงการเหล่านี้ได้แก่

1. การเลี้ยงปลาหมอเทศ	2. การเลี้ยงปลานิล
3. การผลิตแก๊สชีวภาพ	4. นาข้าวทดลอง
5. ข้าวไร่	6. ป่าไม้สาธิต
7. สวนพืชสมุนไพร	8. เชื้อเพลิงชีวภาพ
9. โครงการบำบัดน้ำเสีย	10. โครงการกระถางผักตบชวา
11. เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช	12. โครงการหวาย
13. โครงการขยายพันธุ์ขุ่นไพศาลทักษิณ	14. โครงการทดลองปลูกพืชโดยปราศจากดิน
15. โรงหล่อเทียนหลวง	16. สหกรณ์เกลือวทอง
17. ห้องปฏิบัติการทดลองทางวิทยาศาสตร์	18. หน่วยวิจัยและพัฒนา

โครงการแบบกึ่งธุรกิจ เป็นโครงการที่มีการจัดผลิตภัณฑ์ออกจำหน่ายในราคาข่อมเยา ในรูปแบบที่ไม่หวังผลกำไร แต่มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนบริโภคสินค้าที่ผลิตได้ในประเทศไทย ซึ่งมีคุณภาพและราคาไม่แพง ซึ่งได้แก่

1. โรงโคนมสวนจิตรลดา	2. ศูนย์รวมนม
3. โรงนมผงสวนดุสิต	4. โรงนมเม็ด

5. โรงเนยแข็ง - ไอศกรีม	6. โรงผลิตน้ำผลไม้
7. โรงอบผลไม้	8. โรงผลิตน้ำผลไม้กระป๋อง
9. โรงสีข้าวทดลอง	10. โรงบด - อัดแกลบ
11. โรงแอลกอฮอล์แข็ง	12. โรงกระดาษสา
13. โรงปุ๋ยอินทรีย์	14. โรงอาหารปลา
15. โรงเพาะเลี้ยงเห็ด	

โครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา เป็นโครงการตามพระราชดำริในการที่มุ่งเน้นให้เห็นถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และปัจจัยทางการเกษตรที่ประเทศไทยเรามีอยู่ นำมาใช้สอยอย่างประหยัด และให้ได้ประโยชน์สูงสุดด้วยขั้นตอนการผลิตที่สามารถทำได้ไม่ยากนัก โดยคำนึงถึงการใช้ปัจจัยทางการเกษตร และวัสดุเหลือใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจะช่วยประหยัดงบประมาณและเวลา โดยที่เกษตรกรมักจะประสบปัญหาราคาสินค้าผลผลิตตกต่ำ เนื่องจากผลิตผลล้นตลาด ซึ่งได้แก่พืชผลทางการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ โครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา ในพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มุ่งเน้นให้เกษตรกรรวมตัวเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเก็บรักษาพืชพรรณ กรรมวิธีต่างๆ ในการผลิต และต่อรองต่อกลไกทางการตลาดในรูปแบบของ “สหกรณ์การเกษตร” เพื่อที่จะส่งผลผลิตถึงลูกค้าโดยตรง

โรงงานสำหรับแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรขนาดกลางสำหรับแต่ละท้องถิ่นซึ่งไม่ได้ใช้เงินลงทุนจำนวนมาก และยังสามารถพัฒนากระบวนการผลิตที่ครบวงจรซึ่งในส่วนของผลิตภัณฑ์นมในโครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา เป็นต้นแบบที่ดีในเรื่องนี้ กล่าวคือ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมแต่ละรายจะสามารถเริ่มต้นด้วยการทำฟาร์มเลี้ยงโคนมด้วยตนเองในพื้นที่ขนาดไม่ก็ไร่ แล้วบรรดาเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมก็ควรจะร่วมมือกันในรูปแบบ “สหกรณ์ผู้เลี้ยงโคนม” และร่วมทุนตั้งโรงงานแปรรูปนมดิบให้เป็นนมสดพร้อมดื่มในนามกลุ่มสหกรณ์ สำหรับมูลโคซึ่งเป็นของเสียตามธรรมชาติจากการทำฟาร์มเลี้ยงโคนมยังสามารถนำมาทำให้เกิดประโยชน์ได้ คือนำมูลสัตว์มาแปรรูปเป็นแก๊สชีวภาพ ใช้ใน

การหุงต้มได้ และกากมูลหมักที่เหลือยังใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตปุ๋ยธรรมชาติได้อย่างดี ดังพระราชดำริที่ได้พระราชทานเนื่องในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำพิธีเปิด โรงนมผงสวนดุสิต เมื่อปีพ.ศ.2512 ดังความว่า

“ขอให้ถือว่าโรงงานนี้เป็นโรงงานตัวอย่าง ใครอยากได้ความรู้ ใครอยากที่จะทำกิจการโคนมให้สำเร็จ ให้ก้าวหน้า และเป็นประโยชน์ต่อคน ประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของบ้านเมือง ให้มาดูกิจการได้ทุกเมื่อ และถ้ามีปัญหาอะไร ความคิดอะไรให้แสดงออกมา บางคนอาจจะได้เกิดความคิดอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมที่ทางนี้ไม่ได้คิด ก็จะเป็นประโยชน์ที่จะร่วมแรงกันในทางความคิดเพื่อความก้าวหน้าของกิจการโคนมของประเทศไทย”

แนวพระราชดำริในการพัฒนานั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเน้นการพัฒนาชนบทเป็นสำคัญ เพราะประชาชนร้อยละ 80 เป็นเกษตรกร อาศัยอยู่ในชนบท มีความเป็นอยู่ค่อนข้างยากไร้และด้อยโอกาสทางการศึกษา ดังนั้นโครงการสวนพระองค์ สวนจิตรลดา จึงมีลักษณะเป็นโครงการทดลองศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาทางการเกษตร เพื่อเก็บข้อมูล และผลที่ได้จากการทดลอง เป็นตัวอย่างสำหรับประชาชนทั่วไปที่สนใจ การประกอบอาชีพเกษตรกรรม เหมือนห้องทดลองวิทยาศาสตร์กลางแจ้งขนาดใหญ่ ทำการทดลองทั้งในห้องปฏิบัติการและในพื้นที่ทำการเพาะปลูกจริง หรือในสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน การทดลองนั้นกระทำต่อเนื่องทุกขั้นตอนและคำนึงถึงผลที่ได้มากกว่าระยะเวลา และค่าใช้จ่ายในการทดลองเพื่อหาผลทดลองที่สมบูรณ์ที่สุดเพื่อให้ผลิตผลทางการเกษตรที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาดผู้บริโภค

นอกจากนั้นโครงการสวนพระองค์ สวนจิตรลดา ยังได้นำความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมาดัดแปลงใช้ให้เหมาะสมกับปัจจัยการผลิต ประโยชน์ในการใช้สอยและสภาพแวดล้อมของพื้นที่ ในการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรให้เป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกษตร เช่น การผลิตแอลกอฮอล์จากอ้อย เพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงในยามขาดแคลนน้ำมัน ระบบการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อเพื่อขยายพันธุ์หว่าย

ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจ ให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาดส่งสินค้าออกและป้องกันไม่ให้หายธรรมชาติต้องสูญพันธุ์ไป

การใช้ปัจจัยทางการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นการลดต้นทุนการผลิตอย่างมากแม้จะมีงบประมาณน้อยมีพื้นที่จำกัดก็สามารถทำการผลิตได้ บางครั้งบุคคลทั่วไปได้มองข้ามประโยชน์ใช้สอยของสิ่งเหล่านั้นไปเช่น การปลูกพืชที่ปราศจากดินโดยใช้กลบขุยมะพร้าว เป็นเครื่องปลูกบนแปลงที่รองรับด้วยผ้าพลาสติก การนำวัสดุพืชอย่างผักตบชวาแห้งมาบดละเอียดผสมกับดินเหนียว น้ำ และ ปุ๋ย ปั้นเป็นกระถางต้นไม้ ผักตบชวา ซึ่งจะใช้ปลูกต้นไม้ได้เจริญงอกงามดีโดยกระถางดังกล่าวจะสามารถย่อยสลายกลายเป็นปุ๋ยธรรมชาติอย่างดีแก่ต้นไม้ ซึ่งได้ประโยชน์ทั้งในแง่ของการปลูกไม้ประดับบ้านหรือใช้ปลูกพืชผักสวนครัว สำหรับบริโภคในครัวเรือน

โครงการสวนพระองค์ สวนจิตรลดา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประชาชนหรือผู้ที่สนใจมาดูได้ตลอดเวลา โดยมีต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

กล่าวได้ว่า โครงการสวนพระองค์ สวนจิตรลดา มุ่งพัฒนาส่งเสริมด้านกิจกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชาชนส่วนใหญ่ ในทุกรูปแบบ ตั้งแต่ขั้นพื้นฐานจนถึงระดับกึ่งอุตสาหกรรม ส่งผลถึงการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ทั้งยังช่วยยกระดับมาตรฐานการดำรงชีพของประชาชน โดยส่วนรวมให้ดีขึ้นเป็นศูนย์รวมแห่งความช่วยเหลือเอื้ออำนวยซึ่งกันและกัน ทั้งสถาบันพระมหากษัตริย์ รัฐบาล เอกชน และประชาชน เพราะมีโครงการสวนพระองค์หลายโครงการ ที่มีหน่วยงานรัฐบาล และเอกชนยื่นมือเข้าช่วยเหลือด้วยความเต็มใจและสมัครใจ ทั้งในรูปของเงินทุนสนับสนุนและความรู้ทางด้านวิชาการเกษตร ด้วยความสำนึกที่ตรงกันของทุกฝ่ายว่า โครงการสวนพระองค์ สวนจิตรลดา เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

แผนพับโครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา 2532

หนังสือโครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา สำนักพิมพ์กัลยาณมิตรมูลนิธิธรรมกาย
2532

Royal Chitralada Projects Regional office for Asia and the Pacific (RAP) Food
and Agriculture Organization of the United States Bangkok, 1995.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการสื่อสารมวลชน

ขวัญแก้ว วัชโรทัย
รองเลขาธิการพระราชวัง
ฝ่ายกิจการพิเศษ

Legislative Institutional Repository of Thailand

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทราบบ้างละของฐลีพระบาท ท่านผู้มีเกียรติ

ก่อนบรรยายพิเศษในวันนี้ ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานกราบบังคมทูลเกี่ยวกับการบรรยายพิเศษเรื่อง “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการสื่อสารมวลชน” และเพื่อให้การบรรยายมีความชัดเจนแจ่มแจ้งเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระปรีชาสามารถ ในฐานะที่ทรงเป็นพระมหากษัตริย์นักพัฒนาและนักเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามวัตถุประสงค์ของ “ไอทีเฉลิมพระเกียรติ” ข้าพระพุทธเจ้าจึงได้อัญเชิญภาพยนตร์ส่วนพระองค์ที่ได้บันทึกพระราชกรณียกิจตั้งแต่ พ.ศ. 2495 เมื่อ 43 ปีที่แล้วมา ได้นำลงแถบวีดิทัศน์และนำมาถวายทอดพระเนตรตามลำดับดังต่อไปนี้

วีดิทัศน์ชุดนี้จะไม่เสียงประกอบแต่จะเป็นภาพแสดงให้เห็นภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ในขณะนั้น จะทำให้เกิดความเข้าใจต่อเหตุการณ์ดีขึ้น

(เปิด VDO)

“เริ่มตั้งแต่เสด็จพระราชดำเนินโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า วังพญาไท ทรงเยี่ยม และทอดพระเนตรผู้ป่วยโรคโปลิโอ เมื่อปี พ.ศ. 2495 วิธีการรักษาพยาบาล เสด็จ ฯ ทรงวางศิลาฤกษ์สถาบันราชประชาสมาสัย โรงเรียนราชประชาสมาสัย พระประแดง อหิวาตกโรคระบาดเมื่อ 2501 และมูลนิธิราชประชานุเคราะห์”

ขอย้อนเล่าถึงเรื่องการเดินทางจากประเทศไทยสู่ประเทศสวีเดนเมื่อ พ.ศ. 2489 (1946) การเดินทางโดย.....

2489-1946 การเดินทางโดยเครื่องบินจากกรุงเทพฯ ถึงสวีเดน ใช้เวลาบิน 3 คืน 4 วัน คืนที่หนึ่ง แวะซีลอน คืนที่สอง การาจิ คืนที่สาม ไคโร วันที่สี่จึงถึงเจนีวา สวีเดนแลนด์ ปัจจุบันบินรวดเดียว ใช้เวลาสิบถึงสิบเอ็ดชั่วโมงก็ถึงแล้ว ฉะนั้นการติดต่อรับข่าวสาร จดหมาย หรือข่าวสารทางหนังสือพิมพ์ที่ส่งจากประเทศไทยใช้เวลานาน ถ้าจะเทียบกับปัจจุบันมีข่าวสารผ่านดาวเทียม ยิ่งเวลาทางประเทศยุโรปช้ากว่าประเทศไทย

ประมาณหกชั่วโมง อเมริกาสิบสองชั่วโมง อะไรที่เกิดขึ้นในบ้านเราวันนี้ ทางประเทศยุโรปหรืออเมริกาก็จะทราบข่าวนั้น ๆ ในวันเดียวกัน

ส่วนที่มีได้เปลี่ยนแปลงไปตามเทคโนโลยีไม่ว่าจะเป็นวิวัฒนาการในเรื่อง ความเร็วของเครื่องบิน วิวัฒนาการในการส่งข่าวคราว วิวัฒนาการในการแข่งขันกันเป็นที่หนึ่งในโลกที่โลกถือว่าสำคัญนั้น ก็คือความเป็นห่วงบ้านเมืองและประชาชนคนไทยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงตั้งพระราชหฤทัยที่จะทรงพัฒนาให้ประชาชนและประเทศชาติมีความเจริญมั่นคง ตามที่เคยมีประชาชนร้องออกมาดัง ๆ เมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินกลับไปประเทศสวีเดนเพื่อทรงกลับไปศึกษาต่อเมื่อทรงรับภาระปกครองประเทศแล้วนั้น ว่า “อย่าละทิ้งประชาชน” ได้พระราชทานคำตอบผ่านหนังสือววงวรรณคดีว่า “ถ้าประชาชนไม่ทิ้งข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจะละทิ้งอย่างไรได้” กาลเวลาที่ทรงครองราชย์ 50 ปีได้พิสูจน์แล้วว่าพระองค์มิได้ทรงละทิ้งประชาชนของพระองค์เลย

ระหว่างที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับที่ประเทศสวีเดน ก็มีประชาชนส่งข่าวและข่าวจากหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ แสดงความห่วงใย จึงทรงหาทางเผยแพร่ข่าวที่ถูกต้องตลอดเวลาผ่านหนังสือววงวรรณคดี และหนังสือพิมพ์สแตนดาร์ดภาษาอังกฤษ ทำให้ประชาชนที่ประเทศไทยคลายความกังวลได้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นความสำคัญของข่าวสาร จึงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ “องคต” ทำหน้าที่สื่อข่าวถึงประชาชนชาวไทยในประเทศตลอดเวลาที่เสด็จประทับอยู่ ณ โลซานน์

เมื่อเสด็จพระราชดำเนินกลับมาประทับ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน คราวที่ทำการต่อเติมพระตำหนักจิตรลดารัฐบาลได้น้อมเกล้าฯ ถวายเครื่องส่งวิทยุคลื่นยาวและคลื่นสั้น ขนาดกำลังส่ง 100 วัตต์ พระราชทานชื่อสถานีวิทยุนี้ว่า สถานีวิทยุ อ.ส. พระราชวังดุสิต

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้สถานีวิทยุให้เป็นประโยชน์สำหรับประชาชนทั่วประเทศ เมื่อเริ่มตั้งสถานีวิทยุ อ.ส.ใหม่ ๆ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปรับเครื่องส่งวิทยุเอง ทรงจัดรายการและทรงเปิดแผ่นเสียงเอง ทรงบันทึกเสียงรายการวงดนตรีของนักเรียนโรงเรียนสอนคนตาบอด วงดนตรีไทย วงข้าราชการบริพาร เป็นต้น โปรด

เกล้า ฯ ให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถไม่ว่าจะเป็นหน่วยราชการหรือเอกชนมาบรรยาย เพื่อเป็นวิทยาทาน

ส่วนวงดนตรีไทยและวงดนตรีของทางราชการ เช่น วงดนตรีของกรมประชาสัมพันธ์ วงดนตรีกรมศิลปากร กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ ตำรวจ โรงเรียน นายร้อย จปร. โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ก็ได้มาบรรเลงที่ห้องส่งของสถานีวิทยุ อ.ส. และในรายการดนตรีสำหรับประชาชนที่เวทีสวนอัมพร ในวันพุธบ่ายและวันอาทิตย์เข้าถึงเที่ยง ตั้งแต่ยังไม่มีโทรทัศน์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพิจารณาเห็นว่านักเรียนต้องคร่ำเคร่งกับการเรียนตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ สมควรจะได้มีการพักผ่อนระหว่างอาทิตย์จึงโปรดเกล้า ฯ ให้สถานีวิทยุ อ.ส.พระราชวังดุสิตจัดรายการดนตรีขึ้นในวันพุธบ่าย สามารถลดการนัดชุมนุมของนักเรียนที่ติดกันระหว่างโรงเรียนลงมาได้อย่างมาก นับว่าได้ผลอย่างยิ่ง เมื่อมีการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนประชาชนทั่วทุกภาคของประเทศ สถานีวิทยุ อ.ส.พระราชวังดุสิตร่วมกับสถานีวิทยุ จ.ส.กรมการทหารสื่อสาร ถ่ายทอดการเสด็จพระราชดำเนินทุกครั้ง ทำให้ประชาชนในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด ได้ยินได้ฟังพระสุเสียงที่พระราชทานแก่ประชาชนในจังหวัดนั้น ๆ ด้วย

ในปี พ.ศ. 2495 เกิดโรคโปลิโอระบาด ภาษาไทยเรียกว่าไขไขสันหลังอักเสบ พอเป็นแล้วจะมีอาการหายใจไม่ออก ต้องใช้ปอดเหล็กช่วย ต้องมาพินฟูอวัยวะต่าง ๆ ต้องใช้เครื่องพยุงออกกำลังกล้ามเนื้อด้วยการว่ายน้ำและลงอ่างอาบน้ำอุ่น เพื่อใช้ความแรงของน้ำกระตุ้นกล้ามเนื้อให้แข็งแรงขึ้นด้วย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานสถานที่พินฟูบำบัดโรคโปลิโอ พระราชทานพระนามของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ว่าดีกวีราลงกรณโอรสาบำบัด และทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้สถานีวิทยุ อ.ส. พระราชวังดุสิต เชิญชวนประชาชนโดยเสด็จพระราชกุศล หรือพุดง่าย ๆ ว่า ทำบุญร่วมกับในหลวง ประชาชนก็หลั่งไหลนำเงินมาทูลเกล้า ฯ ถวายมากมายเพื่อใช้ในการบำบัดรักษาจนโรคนั้นหายไป

โรคเรื้อน

ในปี 2498,2499,2501 กระทรวงสาธารณสุขมีการรณรงค์ควบคุมและรักษาโรคเรื้อนให้สูญหายไปจากประเทศไทยให้ได้ โรคเรื้อนนี้บางท่านอาจจะไม่รู้จักเลย

เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2501 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จ ฯ ไปทรงวางศิลาฤกษ์สถาบันราชประชาสมาสัย ที่บริเวณป้อมปู้เจ้าสมิงพราย อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เสด็จ ฯ ไปในท่ามกลางของผู้ป่วยด้วยโรคเรื้อนซึ่ง มือกุด เท้ากุด จมูกแหงง โรคเรื้อนที่มีอาการมากถึงขนาดมือกุด เท้ากุด ขออธิบายเพิ่มเติมว่าโรคเรื้อนสมัยนั้นเป็นกันมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพราะความแห้งแล้งกันดารไปทุกสิ่งทุกอย่าง ยากที่จะช่วยให้ชีวิตเป็นสุข นำสงสารเด็ก ๆ โดยเฉพาะสุภาพสตรีหน้าตาดี จบจากโรงเรียนมัธยม แล้วนิ้วค้อยกุดหายไป บางคนไม่ได้รับการเยียวยาจมูกก็ยุบหายไปอีก ต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนับสนุนให้มีการผลิตวัคซีนบีซีจี เพื่อช่วยป้องกันวัณโรคและสามารถใช้ป้องกันโรคเรื้อนได้ด้วย จนโรคเรื้อนค่อย ๆ หายไป ด้วยพระบารมีโดยแท้ เราไม่เห็นภาพในสมัยก่อนที่มีขอทานโรคเรื้อนเต็มเมือง ตั้งกันเป็นแก๊งขอทาน ตามนิ้วมือน้ำเหลือง แล้วก็ไปไหว้คน หรือไม่ก็ไปขึ้นรถไฟ ไปงานประจำปีตามที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ เดียวนี้ไม่มีให้เห็นแล้ว

อธิบดีกรมอนามัยสมัยนั้นคือ นายแพทย์สวัสดิ์ แดงสว่าง ได้กราบบังคมทูลว่าโครงการควบคุมโรคเรื้อนนี้ต้องใช้เวลา 12 ปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชกระแสรับสั่งว่าเข้าไป ขอให้เร่งรัดให้เร็วกว่านี้อีกได้ไหม คุณหมอบอกว่าจะเร่งรัดให้เหลือ 8 ปีก็ได้ ถ้าหากว่าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานสถาบันสำหรับค้นคว้าเกี่ยวกับโรคเรื้อนโดยตรง และสถานที่สำหรับอบรมเจ้าหน้าที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตกลง ตอนนั้นมีเงินเหลือจากทุนอานันทมหิดลอยู่ 2 แสนกว่าบาท ปราบกฐาสร้างไปสร้างมา หมดไป 1 ล้าน 2 แสนกว่าบาทก็พระราชทานทั้งหมด

“พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปทรงวางศิลาฤกษ์อาคารสถาบันราชประชาสมาสัยเมื่อ พ.ศ. 2501 ทางเรือ เพราะไม่สามารถเสด็จ ฯ ทางรถยนต์พระที่นั่งได้ สมัยนั้นคนที่อำเภอพระประแดงรังเกียจไม่ยากให้คนโรคเรื้อนเดินผ่านที่ของตน แม้แต่วัดกลางสวนที่อยู่ติดกับสถานพยาบาลโรคเรื้อนพระประแดง แต่เมื่อ

ได้ทราบข่าวว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จะเสด็จฯ มาทรงเปิดสถาบันราชประชาสมาสัย เมื่อ พ.ศ. 2503 ทางวัดก็ได้จัดการทำถนนอัญเชิญเสด็จพระราชดำเนินทางรถยนต์พระที่นั่ง ทรงเปิดถนนเข้าสู่สถาบันราชประชาสมาสัย แพทย์ เจ้าหน้าที่สถานพยาบาล และคนไข้ก็ได้อาศัยพระบารมีให้ได้รับความสะดวกสบายตั้งแต่นั้นมา”

เรื่องโรคเรื้อนเวลาเสด็จฯ ไป มีคนที่เห็นด้วยส่วนหนึ่งไม่เห็นด้วยส่วนหนึ่ง เพราะกลัวว่าจะทรงไปติดเชื้อจากพวกนั้น เพราะจากน้ำเหลือง เสมหะ การไอจาม ของพวกนี้อาจจะติดได้ แต่ทำไมพระเจ้าอยู่หัวฯ ยังเสด็จฯ ไป เพราะทรงเห็นว่าพวกที่เป็นโรคเรื้อนมีกรรมอยู่แล้ว ก็ทรงเยียวหาทางใจ พระราชทานกำลังใจให้เขาต่อสู้ให้เขารักษา รัฐบาลก็จัดตั้งนิคมโรคเรื้อนขึ้น สัมที่ร้อยมาจากนิคมโรคเรื้อนแพรงซาหยัง จันทบุรี เป็นพวกคนไข้โรคเรื้อนที่หายแล้วไปทำ แต่ถ้าเราบอกว่าสัมที่มาจากแพรงซาหยัง คนก็ไม่ยอมรับประทาน เรารับประทานก็ไม่เป็นอะไร เวลานี้คนที่แพรงซาหยังกลับร่ำรวย

สำหรับเด็กที่เป็นโรคเรื้อน สมัยนั้นเขาแยกจากพ่อแม่ที่เป็นโรคเรื้อนไปเลี้ยงที่สถานอนุบาลเด็กกลาง จังหวัดนนทบุรี พระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเป็นห่วงอนาคตเด็กเหล่านี้ว่าจะไม่ได้รับการศึกษา จึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างโรงเรียนราชประชาสมาสัยขึ้น ที่อำเภอพระประแดง ที่เป็นโรงเรียนปัจจุบันนี้ ตอนนั้นต้องส่งหมอไปตรวจ และรับแต่เด็กที่เป็นลูกคนโรคเรื้อนที่ปราศจากเชื้อโดยเฉพาะ เพื่อลบปมด้อยว่าเขาเป็นลูกคนโรคเรื้อน คำว่าคนโรคเรื้อนสมัยนั้น น่ากลัว น่ารังเกียจ กว่าโรคเอดส์สมัยนี้ ตามสถิติของกระทรวงสาธารณสุข สมัยก่อนมีคนเป็นโรคเรื้อน 50 คน ต่อประชากรหนึ่งหมื่นคน ปัจจุบันนี้ผู้ป่วยโรคเรื้อนที่รับการรักษายังไม่แพร่เชื้อเหลือเพียง 9 ต่อประชากรหนึ่งหมื่นคน จากสถิติของนายแพทย์ธีระ รามสูตร ผู้เชี่ยวชาญเรื่องโรคเรื้อน แสดงว่าประเทศเราสามารถควบคุมโรคเรื้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว

อหิวาตกโรค

การแพร่ระบาดของอหิวาตกโรค เมื่อ 2501, 2504 จนวัคซีนผลิตไม่ทันขาดขาดน้ำเกลือ เครื่องมือในการให้น้ำเกลือ เครื่องอบสำหรับขวดน้ำเกลือก็ไม่มี พระ

เจ้าอยู่หัวทรงทราบ ก็ทรงบอกบุญให้ประชาชนได้มีส่วนโดยเสด็จพระราชกุศลเพื่อซื้อหลอดไฟ เครื่องไม้เครื่องมือเหล่านี้ อหิวาตกโรคก็หายไป ด้วยพระบารมีอีก มีเงินเหลือจากทุนปราบอหิวาตกโรค สถานเสาวภาทราบเรื่องจึงได้ขอพระราชทานเงินไปขยายหน้าบริการโลหิต เพราะว่าตอนนั้นยังต้องซื้อยาโลหิต บางคนขายเลือดเป็นอาชีพ หรือไม่ก็ต้องไปขอเจาะจากนักโทษ การซื้อขายโลหิตก็นำความทุกข์มาให้อีก เพราะมีความเชื่อกันว่าเลือดฝรั่งดี ราคาแพง เกิดมีการแบ่งเลือดไทย เลือดฝรั่งขึ้นมา ได้กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงแนะนำให้สภาภาษาต่างประเทศตั้งคณะกรรมการจัดพิมพ์และส่งเสริมผู้บริจาคโลหิตแห่งชาติขึ้น สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานเข็มให้แก่ผู้บริจาคโลหิต 7 ครั้ง 20 ครั้งไปจนถึง 50 ครั้ง ที่สภาภาษาต่างประเทศเวลานี้ไม่มีการซื้อขายโลหิตกันอีกแล้วในประเทศไทย

มูลนิธิราชประชานุเคราะห์

มหาวาตภัยภาคใต้ที่แหลมตะลุมพุก ปี 2505 ได้กวาดทั้งบ้านช่องและผู้คนไปในทะเล นอกจากคลื่นยักษ์ที่แหลมตะลุมพุก จังหวัดใกล้เคียงก็เสียหายมากเหมือนกัน โรงเรียนพังเสียหายเป็นสิบสิบจังหวัด โปรดเกล้าฯ ให้สถานีวิทยุ อ.ส. เชียงขวัญบริจาคโดยเสด็จพระราชกุศลทำบุญร่วมกับพระองค์ ประชาชนเดินเข้ามาในสวนจิตร หิ้วถุงข้าว หิ้วเสื้อผ้า หิ้วจอบเสียม กะทะ มาถวายจนมากมาย

นอกจากนั้นบริษัทขนส่งไปช่วย รถพ.ก็ไป รถไฟก็ไป เครื่องบินกองทัพอากาศไป เรือเปิดหัวก็ไป หน่วยราชการทั้งหมดช่วยกันเต็มที่ เป็นครั้งแรกที่มีมหาวาตภัยใหญ่ขนาดนั้น จึงรับสั่งในระหว่างช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเรื่องที่จะตั้งมูลนิธิขึ้นมา ในปี 2506 จึงได้มีการจัดตั้งมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ตำแหน่งนายกมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ เป็นตำแหน่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแต่งตั้ง ได้ทรงแต่งตั้ง คุณปกรณ์ อังศุสิงห์ เป็นนายกมูลนิธิตั้งแต่สมัยนั้นตราบนานเดี๋ยวนี้ท่านอายุ 89 แล้ว ท่านยังคงเป็นนายกมูลนิธิอยู่

คราวเกิดพายุไต้ฝุ่นเกย์ คนที่ตายส่วนใหญ่มาจากอีสาน เพราะเขามีความกตัญญู ความขยัน เขาชนกันไปทำงานหากินเป็นลำเรือ รู้จักแต่ชื่อได้ก่งคนเดียว กว่าจะคลำ

ชื่อคนอื่นได้ก็ใช้เวลาาน เด็กที่กำพร้าพ่อแม่จากพายุนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้มูลนิธิราชประชานุเคราะห์เป็นผู้ปกครองแทน ขณะนี้มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ให้ส่งเคราะห์นักเรียน 459 กว่าคน มีการช่วยเหลือตั้งแต่คราว 2505 จนถึงปัจจุบัน บางคนเรียนจบแล้วเป็นอาจารย์ปริญญาเอก รับราชการอยู่ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง การที่ใช้ชื่อทุนพระราชทานการศึกษาหมายถึงทุนจากในหลวง ทำให้เขามีจิตใจระลึกถึงพระเดชพระคุณของในหลวง เพราะฉะนั้นเขาจึงต้องตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด ด้อยชั้นประพาศิตี นักเรียนของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ยังไม่มีคนเป็นอันพาล หรือเกเร ตรงกันข้ามกลับมีผลการเรียนที่ดี จบระดับอุดมศึกษาแล้ว 60 คน มีทั้งครู วิศวกร หมอ หมอพื้น นายทหาร นักบัญชี และอื่น ๆ ผู้ที่ได้รับพระราชทานทุนการศึกษาที่จบแล้วมีจำนวน 225 คน ขณะนี้กำลังศึกษาอยู่ในระดับต่าง ๆ 31 จังหวัด จำนวน 234 คน เขาก็ถือว่า เขาคือลูกในหลวง ท่านเป็นยิ่งกว่าพ่อของเขา ท่านสามารถที่จะทรงฟื้นฟูชีวิตเขาจากความสิ้นหวังไปสู่ความหวังอันสูงส่ง

ตัวอย่างที่จังหวัดยโสธร มีเด็กได้รับภัยจากไต้ฝุ่นแกย์ หลังจากที่ได้รับทุนจากพระเจ้าอยู่หัวแล้ว ก็สามารถหล่อหลอมให้เขาเรียนได้ที่ 1 ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน ถ้ามูลนิธิจากส่วนกลางไม่ออกไปช่วย เราก็จะไม่มีโอกาสได้ว่าคนยโสธรที่เก่งก็มีอยู่ เมื่อปี ๒535 ระหว่างที่ประทับแรมอยู่ที่ภูพานราชนิเวศน์ จังหวัดสกลนคร เป็นเวลาที่มีภัยหนาวเย็นที่จังหวัดเลย มูลนิธิได้เชิญผ้าห่มพระราชทานไปมอบให้ มีคนสูงอายุบอกว่าพระเจ้าแผ่นดินอยู่ถึงสกลนคร ยังนึกถึงไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินห่างไกลอย่างนี้ ลูกของเขาเองยังไม่นึกถึงสักนิดเดียว เล่าไปน้ำตาไหลไป มีสื่อมวลชนที่ไปบันทึกภาพคนชรา น้ำตาหยด เซ็ดน้ำตา ลองนึกดูว่าภาพเหล่านั้นกินใจผู้ชมแค่ไหนชาวซึ่งแค่นั้น

อีกตัวอย่างผู้ที่ประสบภัยจากไฟไหม้ ซึ่งมูลนิธิได้ไปช่วยภัยภายใน 2 ชั่วโมง หลังจากนั้น เขามีโอกาสได้กราบพระบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และกราบบังคมทูลว่าปัจจุบันเขาได้ฟื้นตัวจากเคราะห์ร้ายถูกไฟไหม้แล้ว รู้สึกว่าในยามที่เกิดทุกข์นั้น เขาว่าเหว แต่มีกำลังใจที่จะต่อสู้ เมื่อได้รับพระราชทานสิ่งของที่มูลนิธินำไปให้ครั้งแรกเมื่อตอนเกิดไฟไหม้ได้เป็นเครื่องใช้ประทังชีวิตไปเพียงไม่กี่วัน และมูลค่าที่

ได้รับมันไม่คุ้มกับของที่เขาสู้สูญเสียไปกับไฟ แต่ในส่วนที่ได้ ได้ทางจิตใจ คือความกล้า ความขยันหมั่นเพียรจนสามารถตั้งเนื้อตั้งตัวได้

ใต้ฝุ่นเกย์

ในด้านเกี่ยวกับมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ทรงเน้นวิธีการช่วยเหลืออย่างฉับพลันเมื่อทรงทราบข้อมูลในเรื่องทิศทาง ความเร็วของพายุที่ก่อตัวขึ้น และกำลังมุ่งเข้าฝั่ง ทรงติดต่อทางวิทยุกับค่ายนเรศวร ให้เตรียมสิ่งของพระราชทานที่มีอยู่ในโกดังของตำรวจตระเวนชายแดนค่ายนเรศวร หัวหิน ไปช่วยเหลือที่จังหวัดชุมพร ทางค่ายนเรศวรได้จัดเตรียมสิ่งของไปถึงก่อนและสามารถให้ความช่วยเหลือเหล่าผู้ประสบภัยก่อนหน่วยอื่นๆ

บางครั้งเสด็จพระราชดำเนินปฏิบัติพระราชภารกิจในต่างจังหวัด และบังเอิญเกิดสาธารณภัยแห่งใดขณะนั้น เมื่อทรงทราบข่าวจากมูลนิธิว่ามีความจำเป็นจะต้องส่งสิ่งของไปช่วยเหลือทางเครื่องบิน ก็ทรงติดต่อขอเครื่องบินจากกองทัพอากาศเพื่อนำสิ่งของเหล่านั้นไปช่วยทันที

เรื่องฝนหลวง

ที่เรียกกันว่าฝนหลวงหรือฝนพระราชทาน ประชาชนในท้องถิ่นที่ประสบความแห้งแล้งก็จะขอพระราชทานให้ทางราชการไปทำฝนหลวงให้

เมื่อสองปีที่แล้วเกิดภาวะฝนแล้ง น้ำทะเลหนุนเข้ามาทำให้น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยากร่อย ทรงทราบรายงานจากกรมชลประทานตลอดเวลา กรมชลประทานต้องสงวนน้ำเหนือเขื่อนไว้ ขณะเดียวกันก็ได้มีฝนธรรมชาติตกเหนือเขื่อนบ้าง แต่ได้เขื่อนน้ำค่อนข้างน้อย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทำฝนหลวงให้ตกได้เขื่อนลงมา เพื่อช่วยป้องกันน้ำกร่อยไหลขึ้นมาถึงและทำความเสียหายแก่ชาวสวน

เรื่องฝนหลวงนี้ยังได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ดร.สุธี อักษรกิตติ อาจารย์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ คิดทำจรวดเพื่อทำฝน ปัจจุบันกำลังทดลองอยู่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารตั้งแต่ การข่าว หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ การสื่อสารของไปรษณีย์ การสื่อสารแห่งชาติ องค์การโทรศัพท์สื่อสารทหาร ตำรวจ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนทั่วทั้งประเทศ พระราชทานพระมหากรุณาต่อส่วนราชการต่างๆ ดังเช่นพนักงานขององค์การนั้น ด้วย ทรงภูมิพระราชหฤทัยว่า ทรงเป็นพนักงานองค์การโทรศัพท์ เมื่อองค์การโทรศัพท์ ดำเนินการทดลองและตรวจสอบ การทดลองวางออฟติคไฟเบอร์ ที่พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์เป็นต้น

ทรงแนะนำและทดลองงานต่างๆ ของกองการสื่อสารกรมตำรวจ เพื่อการพัฒนา การสื่อสารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แม้แต่กรมแผนที่ ก็ทรงเป็น “นักแผนที่” ซึ่งกรมแผนที่ทหารยกย่องว่า ทรงตรวจสอบแผนที่ ณ สถานที่จริง และพระราชทานข้อมูลอย่างถี่ถ้วนด้วย บางครั้งทรงพบ ผิดตามแผนที่ ณ จุดบริเวณนั้นตามคอนทัวของแผนที่นำไหลขึ้นภูเขาลงเขาลงพระราชทานข้อมูลนั้นไป เมื่อทางกรมแผนที่ได้ตรวจสอบแล้วก็เป็นการผิดพลาดในแผนที่ตามที่พระราชทานข้อมูลไป

เครื่องมือที่สำคัญที่ทรงใช้เมื่อเสด็จฯ ต่างจังหวัด

1. กล้องถ่ายรูป
2. แผนที่
3. ดินสอ ต้องมียางลบ

เทียบได้กับเครื่องอัฐบริวารของพระสงฆ์

เครื่องอัฐบริวารของพระสงฆ์ มีสบง จีวร สังฆาฏี บาตร มีดโกน เข็ม ประคดเอว กระบอกกรองน้ำ

สายอากาศ ดร.สุธี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัยเป็นพิเศษในเรื่อง เครื่องมือสื่อสารต่างๆ ตามที่เราได้ทราบกันอยู่แล้ว ทั้งยังทรงพระเมตตาต่อหน่วยราชการที่ใช้ เครื่องมือสื่อสารที่มีราคาแพง และมีงบประมาณจำกัด จึงทรงหาทางค้นคว้าประดิษฐ์

เครื่องมือเครื่องไม้เพื่อการสนับสนุน เช่น ในเรื่องเครื่องส่งวิทยุซึ่งมีราคาแพง ถ้าเราต้องการส่งไปได้ไกลๆ ก็ต้องใช้เครื่องส่งที่มีกำลังมาก เครื่องก็ใหญ่ขึ้น แพงขึ้น แล้วทำอย่างไรจึงจะมีกำลังส่งได้ไกลๆ แต่ใช้เครื่องส่งวิทยุที่มีกำลังพอสมควร จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ดร.สุธี อักษรกิตติ์ ซึ่งขณะนั้นเป็นคณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ให้ประดิษฐ์สายอากาศชนิดที่ขยายกำลังส่งได้เพิ่มมากขึ้น แทนการซื้อเครื่องส่งวิทยุราคาแพง ผลออกมาคือสามารถติดต่อรับส่งช่วงเดียวจากพระตำหนักจิตรลดารุ่งทิว กรุงเทพมหานคร ถึงพระตำหนักภูพิงศ์ราชนิเวศน์ เชียงใหม่ เมื่อเพิ่มเครื่องทวนสัญญาณก็สามารถรับได้จนถึงจังหวัดนราธิวาส จังหวัดสกลนคร ผลของการค้นคว้าประดิษฐ์สายอากาศด้วยความร่วมมือของคณาจารย์และนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เป็นประโยชน์แก่กองการสื่อสารกรมตำรวจและการไฟฟ้าฝ่ายผลิตและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นต้น

สื่อทางการพิมพ์

พระราชนิพนธ์แปลเรื่อง “นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ” และเรื่อง “ติโต” ก็เป็นสื่อทางการพิมพ์ เรื่อง “นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ” แสดงให้เห็นถึงความเสียสละของบุคคลตัวอย่างที่มีความกล้าหาญ เสียสละ ยอมอุทิศ แม้ชีวิตเพื่อความถูกต้อง ยุติธรรม เสรีภาพ และสันติภาพ โดยไม่หวังให้ใครรับรู้ หรือหวังในลาภยศหรือคำสรรเสริญเยินยอใดๆ ทั้งสิ้น นายอินทร์คือตัวอย่างที่ดีเยี่ยมของ “ผู้ปิดทองหลังพระ”

พระราชนิพนธ์แปลอีกเรื่องคือ “ติโต” ติโตเป็นผู้ทำให้ประเทศยูโกสลาเวีย ซึ่งประกอบด้วยชนชาติที่แตกต่างกันทั้งด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ให้มารวมกันเป็นปึกแผ่นเป็นประเทศยูโกสลาเวียได้ และในยามวิกฤตสามารถแก้ไขให้ผ่านพ้น ทั้งรักษาความสมบูรณ์ เพิ่มพูนความเจริญของประเทศตลอดชีวิตของติโต

เมื่อติโตสิ้นชีวิตแล้ว ปัจจุบันนี้เหตุการณ์ทุกข์เข็ญที่เกิดจากความแตกแยกของเผ่าต่างๆ ภายในประเทศ และศัตรูภายนอกประเทศ ดังเห็นอยู่ในปัจจุบันนี้ว่า ชาตผู้ปกครองอย่างติโตแล้วเป็นอย่างไร

สื่อทางหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ รวมทั้งช่างภาพและนักข่าว ได้เผยแพร่ข่าวสารในเรื่องพระราชกรณียกิจในด้านงานพระราชพิธี พระราชกิจต่างๆ และบรรดาผู้มีส่วนในการพระราชกุศลต่างๆ ขอยกตัวอย่างเรื่องที่สื่อมวลชนแพร่ข่าวของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ เมื่อเหตุการณ์ทุกข์ภัยเกิดขึ้น ก็ลงข่าว เผยแพร่ข่าว เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเชิญชวนให้ประชาชนโดยเสด็จพระราชกุศล เป็นการทำบุญร่วมกับ ในหลวง แล้วเผยแพร่และติดตามในเรื่องความช่วยเหลือจนถึงมือผู้ที่กำลังต้องการความช่วยเหลือ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว เช่น ข่าวการจัดตั้งโรงเรียนในจังหวัดต่างๆ การ มอบทุนพระราชทานการศึกษาประจำปี ทำให้ประชาชนทราบผลงานของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์เกิดความเลื่อมใสศรัทธา เพราะสามารถสะท้อนความรู้สึกของผู้ที่รับความช่วยเหลืออย่างลึกซึ้งประทับใจ ทำให้ผู้อ่านผู้ฟังและผู้ชมภาพมีความชื่นชมยินดีที่เห็นภาพและทราบว่าของที่เขาก่อทำบุญร่วมกับในหลวงนั้นถึงมือผู้รับแล้ว

ทั้งนี้เคยพระราชทานคำแนะนำช่างภาพและนักข่าวในเรื่อง การถ่ายภาพในพระราชพิธีสำคัญๆ เช่น เมื่อมีการพระราชทานเลี้ยงพระราชอาคันตุกะ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497 สืบปีที่ผ่านมา เช่น สถานที่คับแคบก็ต้องมีพูล ร่วมกันทำทุกสถานีพร้อมกัน ทำให้ช่างภาพและผู้สื่อข่าวทำงานได้น้อยคน และช่างภาพควรจะต้องทำหน้าที่นักข่าวไปในตัวด้วย หรือควรถ่ายภาพในระยะไกลพอสมควร เพื่อให้ได้ภาพที่สมบูรณ์ ทรงยก ระดับช่างภาพจากสมัยก่อนใช้คำว่า ควบคุมช่างภาพ (มีสรรพนามนำหน้า) ปัจจุบันใช้คำว่าอำนวยความสะดวกช่างภาพ

ดนตรี

ดนตรีเป็นภาษาสากล ทุกชาติ ทุกประเทศมีดนตรี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงใช้ดนตรีเป็นสื่อตั้งแต่ระดับนักเรียน นิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัย วงดนตรีทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ ตำรวจ รวมทั้งส่วนราชการต่างๆ และวงดนตรีเอกชน ทรงพระราชนิพนธ์ “เพลงสากล” และอนุรักษเพลงไทยมิให้เสื่อมสูญ

ยิ่งไปกว่านั้นเมื่อคราวเสด็จเยือนต่างประเทศ ทรงใช้ดนตรีเป็นสื่อในการกระชับสัมพันธไมตรีได้อย่างดีเลิศ

ภาพนิ่ง ภาพยนตร์

โปรดให้มีช่างภาพส่วนพระองค์ตั้งแต่เสด็จนิวัติกรุงเทพมหานครหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ก่อนนั้นสมเด็จพระบรมราชชนนีทรงบันทึกพระราชประวัติไว้ ทั้งภาพนิ่งและภาพยนตร์ 16 มม. ตั้งแต่ พ.ศ. 2470 (ค.ศ. 1927)

ทรงกำหนดวิธีการจัดเก็บแถบบันทึกภาพ บันทึกเสียง ฟิล์ม ฯลฯ ด้วยพระองค์เองเป็นระเบียบเรียบร้อย สามารถค้นหาได้โดยสะดวก แม้แต่การปฏิรูปฟิล์มภาพนิ่งขนาด 35 มม. สามารถที่จะเลือกรูปได้อย่างรวดเร็ว ก่อนที่จะใช้ระบบไมโครฟิล์มกัน วิธีปฏิรูปมีเลขหมายบันทึกนำปฏิรูปขึ้นมาเลือกโดยใช้แว่นขยายแทนที่จะต้องมีเครื่องฉายไมโครฟิล์ม

สื่อมวลชน ทั้งภาพนิ่ง และภาพยนตร์ ดังกล่าวได้มีผู้ขอพระราชทานถ่ายทอดไปไว้เพื่อเป็นเกียรติประวัติ และเผยแพร่เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติคุณ ดังที่กำลังขอมอบนจอภาพ

ช่างภาพส่วนพระองค์

ได้บันทึกภาพไว้ตั้งแต่เสด็จพระราชดำเนินกลับมากองเทพหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

ภาพยนตร์ส่วนพระองค์

ได้โปรดให้เจ้าหน้าที่บันทึกภาพไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2495 ดังที่กำลังขอมอบนจอภาพ

เรื่องการสร้างคน

ทรงสร้างคนหลายระดับเพื่อช่วยบริหารกิจการด้านต่างๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนประเทศชาติในปัจจุบัน และอนาคต ตั้งแต่ :-

1. ระดับมันสมองของประเทศ มูลนิธิอานันทมหิดล (คุณหมอจาร์ส สุวรรณเวลา, ดร.ปราโมทย์ ไ้มักลัด, คุณหมอประเวศ วะสี, ท่านผู้หญิงศรีจิตรา)
2. ระดับผู้ที่ประสบภัยพิบัติจากสาธารณภัย จากคนที่หมดหวังไปสู่ความหวังที่สำเร็จบริบูรณ์ โดยช่วยตนเองและครอบครัวได้ ไม่เป็นภาระต่อสังคม
3. บุคคลที่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง เช่น โรคเรื้อน ผู้หมดอาลัยตายอยากในชีวิต เพราะถือว่าเป็นโรคเวรโรคกรรม ให้มีใจเข้มแข็ง ได้รับความช่วยเหลือจากโรคและรับการแก้ไขในเรื่องความพิการ
4. นักเรียนหูหนวก ตาบอด สภากาชาด ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ

เรื่องการศึกษา

ทรงเป็นเอกอัครราชูปถัมภกของศาสนาทุกศาสนา ที่พสกนิกรไทยได้ร่วมพระบรมพิธีสมภาร ครุฑธำเนียบถือ มีทั้งพุทธศาสนา คริสต์ศาสนา ศาสนาอิสลาม มีทั้งสุหนี่และชีอะห์ ศาสนาฮินดู ฯลฯ อยู่ด้วยกันอย่างร่มเย็นเป็นสุข สามัคคี มีเมตตาต่อกันและกัน ซึ่งเรื่องนี้มิได้มีอยู่ในประเทศอื่นๆ

กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับโรงเรียนวังไกลกังวล หัวหิน จัดการศึกษาเฉลิมฉลองการครองสิริราชสมบัติ 50 ปี

กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาประกาศให้การศึกษาภาคบังคับ จากประณมปีที่หกเป็นประณมปีที่เก้า หรือมัธยมปีที่สามในปีแห่งการเฉลิมฉลอง 50 ปี การครองสิริราชสมบัติ หมายถึง การขยายชั้นเรียนภาคบังคับต่อไปอีกสามปี ปกติเด็กนักเรียนจบชั้นประถมหกอายุประมาณ 12 ปี เมื่อเรียนถึง ม.3 แล้ว จะมีอายุเพิ่มขึ้นเป็น 15 ปี แปลว่าโตขึ้นและมีความคิดดีขึ้นตัดสินใจถูกต้องเพิ่มขึ้น แต่ถ้าสามารถเรียนต่อจนถึงมัธยม 6 อายุประมาณ 18 ปี ยิ่งเป็นผู้ใหญ่ ตัดสินใจดีและถูกต้องยิ่งขึ้นไปอีก

โรงเรียนวังไกลกังวล หัวหิน เป็นโรงเรียนราษฎร์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีนักเรียน 1900 กว่าคน รับนักเรียนตั้งแต่อายุ 3 ขวบ จบชั้นสูงสุดถึงปริญญาตรี มีวิทยาลัยการอาชีพวังไกลกังวล กรมอาชีวศึกษารองรับในเรื่องหลักสูตร

วิชาชีพพระยะสัน และวิทยาเขตวังไกลกังวลของสถาบันราชมนฑลสอนหลักสูตร ป.ว.ศ และปริญญาตรี ได้รับการพิจารณากรมสามัญ กระทรวงศึกษาธิการให้เป็นโรงเรียน ตัวอย่าง ท่านรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการกำลังจัดตั้งโรงเรียนแบบโรงเรียนวังไกลกังวลในจังหวัดที่มีพระราชฐานที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้งสามแห่งคือ โรงเรียนพระตำหนักกุฎพิงค์ราชินีเวศน์ เชียงใหม่ โรงเรียนภูพานราชินีเวศน์ จังหวัดสกลนคร โรงเรียนทักษิณราชินีเวศน์ จังหวัดนครราชสีมา

โรงเรียนวังไกลกังวล เป็นโรงเรียนที่กระทรวงศึกษาให้ความร่วมมือปรับปรุงจนได้มาตรฐานดีพอสมควร มีการสนับสนุนในเรื่องการศึกษา นาฏศิลป์ ดนตรีไทย และสากล มีทั้งวงมโหรีและแตรวง ตลอดจนการฝึกวิชาทหาร มีโรงเรียนของกรมสามัญที่เข้ามาช่วยพัฒนาถึง 19 โรงเรียน ทั้งยังเป็นโรงเรียนราษฎร์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉะนั้นในมหามงคลวโรกาสนี้โรงเรียนวังไกลกังวลจึงเหมาะสมที่จะเป็นแม่ข่ายในการที่จะเป็นโรงเรียนที่นำสื่อในการศึกษาทางไกล สายสามัญ ตั้งแต่ชั้นมัธยม 1,2,3 4,5,6 ไปสู่โรงเรียนในชนบททั่วทุกแห่งหนในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศไทย เป็นกลุ่พระราชทานการศึกษาเพิ่มให้แก่ประชาชนด้วย

กรมสามัญจะได้ทำการถ่ายทอดสดสู่ดาวเทียม การเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยม 1,2,3,4,5,6 พร้อมๆกันตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาชั้นสูงเสาะจนเลิกเรียน หมายความว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาที่กำลังสอนถึงชั้นประถม 6 จำนวนประมาณสามหมื่นกว่าโรงเรียนทั่วทั้งประเทศซึ่งมีโรงเรียน ต.ช.ด. และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์อยู่เป็นจำนวนนี้ในต่างจังหวัดโรงเรียนในสังกัด ก.ท.ม. และโรงเรียนเอกชนที่สอนชั้นสูงสุดถึงมัธยม 3 เช่น โรงเรียนดลวิทยา โรงเรียนบูรณวิทย์ เป็นต้น หรือโรงเรียนเอกชนในจังหวัดต่างๆ โรงเรียนนำร่องของ ส.ป.ช. ก็สามารถเปิดชั้นเรียนมัธยมสี่ถึงมัธยมหกได้

การนำการศึกษาที่ถ่ายทอดสู่ดาวเทียม และรับในพื้นที่ในจังหวัดต่างๆ เป็นกลุ่ประหยัดงบประมาณในการสร้างห้องเรียนและครูซึ่งเป็นบุคลากรที่หาได้ยากที่สุดขณะนี้

ในเรื่องพระบรมราโชบายการอบรมให้นักเรียนเป็น“คนดีมีเมตตากรุณา” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเล่าให้รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาฟังว่า ระหว่างเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมประชาชนในจังหวัดต่างๆ ปรากฏว่า เด็กจะอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่ง

มีอายุเกินหกสิบปีไปแล้ว ส่วนพ่อแม่ไม่ได้เลี้ยงดูเด็ก เพราะแยกไปประกอบอาชีพที่ กรุงเทพมหานครบ้าง ในภาคใต้บ้าง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นห่วงเด็กเหล่านี้ว่าจะไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนได้ดีพอ และปู่ ย่า ตา ยาย อายุมากแล้ว จึงทรงสนับสนุนให้กระทรวงศึกษาสร้างโรงเรียนประจำรับนักเรียนตั้งแต่ประถมหนึ่ง มัธยมหนึ่ง และมัธยมสี่ ที่เรียกว่าโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พระราชทานตั้งแต่เกิดภัยที่อำเภอพิปูน ตรัง คือโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ที่ 19 สร้างที่อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อสร้างเสร็จเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดพร้อมทั้งสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ปัจจุบันมีเด็กนักเรียน 500 คน ได้ดำเนินการฝึกอบรมตามพระบรมราโชบายที่พระราชทานไว้ทุกประการ คือ อบรมให้เป็นคนดี มีเมตตา กรุณา ให้ตั้งใจเล่าเรียน เมื่อจบการศึกษาจะได้มีงานที่ สามารถเลี้ยงตนเองได้

รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการได้นำคณะผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการไปดูงานในจังหวัดต่างๆ ได้เห็นเด็กขาดความอบอุ่น ดูแลอบรมตามที่ทรงเล่าทุกประการ จึงได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานโรงเรียนประจำที่เรียกว่าโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์นี้อีกหลายแห่ง คือจังหวัดแพร่ อำเภอร้องกวาง, จังหวัดลำพูน อำเภอป่าซาง, จังหวัดหนองคาย อำเภอโพนพิสัย, จังหวัดยโสธร อำเภอดำเนินแก้ว, จังหวัดศรีสะเกษ อำเภอเมือง และนั่นกำลังสร้างโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ที่อำเภอจูล จังหวัดพะเยา และอำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพิษณุโลก ก็ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้สร้างทั้ง 5 โรงเรียน และพระราชทานเงินทุนจากมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ สร้างหอพักหญิง-ชาย โรงครัว ถังน้ำและอาคารเรียน กระทรวงศึกษาธิการได้ลงมือดำเนินการสร้างทันที และชื่อพระราชทานนามโรงเรียนว่าโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ขณะนี้เปิดสอนแล้ว รับนักเรียนได้แห่งละ 250-300 คน เมื่อครบตามโครงการจะสามารถรับนักเรียนได้แห่งละ 900 คน ฉะนั้นในปี พ.ศ.2537 พระราชทานเงินให้สร้างโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ถึง 7 แห่งในเจ็ดจังหวัด

ทรงเป็นที่พึ่งของประชาชนทั่วทั้งประเทศ

ไม่ว่าจะมีภัยพิบัติทั้งหลายทั้งปวงที่เกิดขึ้นจาก ไฟไหม้ น้ำท่วม พายุใหญ่พัดพัง ทำลายบ้านเรือนพินาศ หรือเหตุการณ์วิกฤตใดใดเกิดขึ้น ณ ภาคพื้นดินใด ประชาชนทุกคนในประเทศย่อมหวังพึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือในหลวงของพวกเรา

ที่ประทับใจอย่างยิ่งก็คือ ทรงเป็นที่พึ่งของผู้ที่เสียสละอุทิศทั้งใจกายเป็นชาติพลี จะเป็นทหาร ตำรวจ หรือราษฎรคนใดที่ต้องพิการ บาดเจ็บ พิการเพราะทำหน้าที่ป้องกันชีวิตของประชาชนและบ้านเมือง เขาเหล่านั้นได้รับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณมิได้เว้น พระราชทานพระบรมราโชบายมีว่า เมื่อบุคคลเช่นนี้พิการทางกายแล้วก็ไม่ควรพิการทางใจอีก จะต้องให้เขารับการฟื้นฟูทั้งใจกาย สามารถช่วยตนเองได้ โดยไม่ต้องเป็นภาระของสังคม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงอยู่ในทศพิชราชธรรม ทรงรับการอบรมจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีตั้งแต่ทรงพระเยาว์ให้เป็น “คนดี มีเมตตา กรุณา จึงทรงเป็นพระมหากษัตริย์ ที่ประชาชน พลเมือง รักและบูชาทั่วทั้งประเทศ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติมา 50 ปี ทรงเจริญด้วยพระเมตตาคุณพระมหากรุณาธิคุณเพิ่มขึ้น กอปรทั้งยังทรงเจริญด้วยสมาธิในพระราชกรณียกิจทุกสิ่งทุกอย่าง เมื่อทรงเริ่มกระทำการสิ่งใด ก็ทรงติดตามอย่างใกล้ชิดจนประสบผลสำเร็จ ทำให้เพิ่มพูนพระบารมีและพระกำลังทางจิตให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้น ถ้าจะเปรียบกระแสดิจกับกระแสดลื่นวิหตุ กระแสดิจของพระองค์ท่านเปรียบเสมือนพลังกำลังของคลื่นที่ยิ่งใหญ่สามารถส่งกระแสดิจเข้าถึงประชาชนคนไทยได้ทั่วทั้งประเทศ ทุกคนจะมีใจจดจ่อ อยากจะได้เฝ้าเห็น เป็นหวังเป็นใฝ่เฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคราวที่ทรงพระประชวร ทรงเป็นพระธรรมมิกราชผู้ประเสริฐของชาวไทยทั้งหลายโดยแท้ พระองค์ทรงอุบัติมาเพื่อเป็นมหากษัตริราชกายได้ค้นพบตฤมทาเศวตฉัตร เป็นพระบิดาของคนไทยทั้งประเทศ ทรงเป็นที่พึ่งของผู้ที่ได้รับความทุกข์ยากจากภัยนานาชนิด ทรงเป็นมิ่งขวัญเป็นหลักชัยของประชาชนคนไทยทุกระดับ ตั้งแต่ชนผู้ขาดแคลน กสิกรชาวไร่ชาวนา นักบริหาร นักการทูต นักศึกษา ข้าราชการ และพลกนิกรทั่วหน้า

ขอให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน
ควรมีควรแล้วแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

การจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี
พระราชพิธีกาญจนาภิเษก

ชัยไทย จบภาคศึกษ
ภาควิชาการและประวัติศาสตร์

Legislative Institutional Repository of Thailand

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร รามาธิบดี จักรีนฤพดินทร์ สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติสืบราชสันตติวงศ์เป็นพระมหากษัตริย์ในพระบรมราชจักรีวงศ์ และพระประมุขแห่งราชอาณาจักรไทยตามระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ ทรงรับพระบรมราชาภิเษกเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙ ครั้งนั้นพระราชทานพระปฐมบรมราชโองการว่า “เราจะปกครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” นับตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ก็ทรงพระอุตสาหะปฏิบัติบำเพ็ญพระองค์ให้บังเกิดประโยชน์อันไพศาลทุกเมื่อ เพื่อความเจริญมั่นคงของประเทศและความผาสุกของพสกนิกร

พระราชกรณียกิจน้อยใหญ่นานาประการที่ทรงปฏิบัติตลอดเวลาอันยาวนานนั้นล้วนเป็นไปเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขและแผ่ความร่มเย็นไปทั่วพระราชอาณาเขต ตระหนักชัดจากการที่ทรงพระราชวิริยะอุตสาหะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในภูมิภาคต่าง ๆ ทรงสอดส่องดูแลสภาวะความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพของราษฎรอย่างใกล้ชิดทุกหนแห่ง โดยมีคำนึงถึงความยากลำบากเหน็ดเหนื่อยพระวรกายหรือความหวั่นภัยอันตรายใดๆ ทรงเข้าพระทัยปัญหาของประเทศและประชาชนตามที่เป็นจริงอย่างลึกซึ้ง สามารถจัดวางโครงการพัฒนาทุกด้านได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสำเร็จประโยชน์ครบถ้วน เป็นการวางแนวทางให้ราชการรับไปศึกษา และปฏิบัติให้บังเกิดผลกว้างขวางสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โครงการที่ส่วนราชการต่างๆ รับพระราชดำริไปปฏิบัติเหล่านี้ในปัจจุบันเรียกชื่อเป็นอย่างเดียวกันว่า “โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงเป็นที่พึ่ง ทรงเป็นหลักรวมใจ และทรงเป็นที่เคารพสักการะของประชาราษฎรอย่างสูงสุด ประดุจดวงประทีปอันส่องสว่างในกายใจอยู่เป็นนิตย์ รัฐบาลและประชาชนชาวไทยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมแนบแน่นสนิทใจ และพากันตั้งความปรารถนาโดยสมานฉันท์ไว้ว่า โอกาสสำคัญอันใดที่เนื่องในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จักถือเป็นมหามงคลสมัยที่จะต้อง

รวมจิตรวมใจกันประกอบความดีถวายเป็นพระราชสักการะเฉลิมพระเกียรติและ
เพิ่มพูนพระบุญญาธิการสมภาคบารมีให้ปรากฏยิ่งแผ่ไพศาล

ในช่วงเวลาแห่งการครองสิริราชสมบัติสืบมา ปรากฏว่า ได้มีมหามงคลสมัย
สำคัญๆ เกิดขึ้นหลายวโรกาสซึ่งแต่ละวโรกาสนั้น ล้วนยิ่งใหญ่พิเศษสุดอันเป็นสิ่งยากยิ่ง
นักที่จะมีได้ในรัชกาลแห่งพระมหากษัตริย์พระองค์เดียว เช่น รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน จึงเป็นความมหัศจรรย์ที่ควรรวบรวมมหามงคลสมัยนั้น
มาเผยแพร่เฉลิมพระเกียรติให้กว้างขวางแพร่หลาย ดังนี้

๑. พระราชพิธีรัชดาภิเษก เมื่อเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๒๕ ปีบริบูรณ์
เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๔
๒. พระราชพิธีสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี เมื่อวันที่ ๗ เมษายน พุทธ
ศักราช ๒๕๒๕
๓. พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ เมื่อทรงเจริญพระชนม
พรรษา ๖๐ พรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐
๔. พระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก เมื่อทรงครองราชย์ยาวนานที่สุด ยิ่งกว่าพระมห
ากษัตริย์พระองค์ใดที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ชาติไทย เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม
พุทธศักราช ๒๕๓๑
๕. พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ในสมเด็จพระนางเจ้า
สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ วันที่ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๕
๖. พระราชพิธีกาญจนาภิเษก ฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี เมื่อเสด็จเถลิง
ถวัลยราชสมบัติ ครบ ๕๐ ปีบริบูรณ์ วันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๙

พระราชพิธีสำคัญดังกล่าวมานี้ไม่รวมการพระราชพิธีส่วนพระองค์ที่โปรดเกล้าฯ
บำเพ็ญพระราชกุศลเนื่องตามราชประเพณีแต่เก่าก่อน ซึ่งนอกเหนือจากพระราชพิธีที่
ปฏิบัติเป็นประจำอยู่แล้วอีกหลายพระราชพิธี เช่น พระราชพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลพระ
ชนมายุครบ ๑๐,๐๐๐ วัน พระราชพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลเฉลิมพระชนมพรรษาเสมอ

LI RT

สมเด็จพระบรมอัยกาธิราช พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๒๘ เป็นต้น

พระราชพิธีสำคัญทั้ง ๖ พระราชพิธี ถือปฏิบัติตามโบราณชาติตติยราชประเพณีทั้งนี้ การประกอบพระราชพิธีจะเป็นการบำเพ็ญพระราชกุศลเพื่อสิริสวัสดิพิพัฒน์มงคลแก่บ้านเมืองและแก่สิริราชสมบัติ ซึ่งมีผลในทางบำรุงขวัญพลสกนิกร และสืบวัฒนธรรมอันดีงามของชาวไทย ที่เป็นชาติที่มีความรุ่งเรืองมากกว่า ๗๐๐ ปี

พระราชพิธีราชาภิเษก

ตามโบราณชาติตติยราชประเพณี เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติบรรจบครบ ๒๕ พรรษา นับเป็นมหามงคลสมัยพิเศษ ย่อมมีการบำเพ็ญพระราชกุศลเฉลิมฉลอง เช่น ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ซึ่งเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๑๑ ครั้นรัชสมัยได้บรรจบ ๒๕ พรรษา วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๓๖ ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดงานพระราชพิธีราชาภิเษกบำเพ็ญพระราชกุศลฉลองและบวงสรวงพระมหากษัตริยาธิราช และพระมหากษัตริย์ที่มีระยะเวลาในรัชสมัยเสมอและยิ่งกว่า เหตุนี้ ในศุภวาระที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๒๕ พรรษาบริบูรณ์ ในวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๑๔ รัฐบาลและประชาชนชาวไทย จึงสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าฯ เห็นชอบเป็นสมานฉันท์ในอันที่จะร่วมกันแสดงความรักภักดี จัดงานพระราชพิธีราชาภิเษกขึ้นเฉลิมฉลองเป็นราชสักการะอย่างสมพระเกียรติอย่างครั้งรัชกาลที่ ๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชกระแสว่า “ขอให้ทำโดยประหยัด” ซึ่งรัฐบาลสนองพระราชประสงค์จัดงานเน้นหนักไปทางพัฒนาบ้านเมือง เพื่ออำนวยประโยชน์สุขแก่ประชาราษฎร์ โดยการสร้างสิ่งสาธารณูปโภค เช่น โรงเรียน ทูนกการวิจัย ถนน เป็นต้น โดยมีดวงตราสัญลักษณ์งานเป็นรูปราชสีห์ ราชสีห์ ยกฉัตร ๔ ชั้น อยู่สองข้าง พานรองรับพระมหาพิชัยมงกุฏ มีพระศิวีกระจ่ายออกโดยรอบ

พระราชพิธีสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี
พุทธศักราช ๒๕๒๕

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ปฐมกษัตริย์แห่งพระบรมราชวงศ์จักรี โปรดให้สถาปนากรุงเทพมหานคร อมรรัตนโกสินทร์ เป็นราชธานี เมื่อพุทธศักราช ๒๓๒๕ สร้างเสร็จได้มีการพระราชพิธีเฉลิมฉลองสมโภช ในพุทธศักราช ๒๓๒๗ ครั้นถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการพระราชพิธีฉลองสมโภชเป็นครั้งที่ ๒ เนื่องในวาระสมัยครบ ๑๐๐ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๒๕ แล้วต่อมากรุงเทพมหานคร อมรรัตนโกสินทร์ ได้เจริญรุ่งเรืองมาบรรจบครบ ๑๕๐ ปี เมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๕ ในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ได้โปรดเกล้าฯ ให้จัดงานพระราชพิธีเฉลิมฉลองสมโภชเป็นครั้งใหญ่ นับเป็นครั้งที่ ๓

ลุพุทธศักราช ๒๕๒๕ กรุงเทพมหานคร อมรรัตนโกสินทร์ เจริญรุ่งเรืองมาบรรจบครบ ๒๐๐ ปี รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ รัชกาลที่ ๙ คณะรัฐมนตรีได้ประชุมพิจารณาเห็นเป็นวามงุฒิสมาชิกสำคัญสมควรที่จะจัดงานฉลองสมโภช เพื่อเทิดทูนพระเกียรติคุณพระมหากษัตริย์คุณแห่งพระมหากษัตริย์ราช พระบรมราชวงศ์จักรีที่ได้ทรงสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ และทรงมีพระวิริยะอุตสาหะ พระปรีชาสามารถทำนุบำรุงประเทศชาติให้ดำรงความเป็เอกราช เสริมสร้างความเจริญมั่นคงสืบมาจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งยังเป็นการประกาศเกียรติคุณและคุณธรรมของชาวไทย ที่ได้สืบทอดพัฒนาบ้านเมืองให้รุ่งเรืองทั้งในด้กศิลปวัฒนธรรม ศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติไทยไปยัังนานประเทศ

ดังนั้นเพื่อให้งานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ครั้งนี้ เป็นงานที่ยิ่งใหญ่มีความสำคัญ รัฐบาลจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งให้ชื่อว่า "คณะกรรมการจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี" มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และให้เรียก

การสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี" โดยจัดให้มีทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด
 การสมโภชกำหนดให้มีขึ้นระหว่างวันที่ ๔ - ๒๑ เมษายน พุทธ-
 ศักราช ๒๕๒๕ ส่วนกิจกรรมอื่นๆ ที่บรรดาส่วราชการและเอกชนอื่นใด มีเจตจำนงจะ
 ร่วมสมโภชครั้งนี้ก็ให้จัดได้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม - ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช
 ๒๕๒๕

ส่วนงานสมโภชระหว่างวันที่ ๔ - ๒๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๕ นั้น
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ออกเป็นหมายกำหนดการ
 สมโภชพิธีสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ครบ ๒๐๐ ปี ประกอบด้วยงานพระราชพิธี คือ
 บวงสรวงบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า ยกขบวนแห่ฉลองวัดพระศรีรัตนศาสดาราม งานวันที่
 ๑๕-๑๖ มกราคม บวงสรวงพระสยามเทวาธิราช และพระราชพิธีสมโภชเสาหลักเมือง มีดวง
 สัญลักษณ์งาน

พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ

การประกอบพระราชพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ หรือ
 พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์มีขึ้นเพียง ๒ ครั้ง
 นั้น ครั้งแรกในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ และครั้งที่
 ๒ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช

ประเพณีการบำเพ็ญพระราชกุศลในวันเฉลิมพระชนมพรรษาแต่โบราณมิได้
 หนดเป็นแบบอย่างเช่นปัจจุบัน ปรากฏแต่เพียงว่า ในรัชกาลที่ ๓ พระบาทสมเด็จพระ
 จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้สร้างพระพุทธรูปประจำพระชนมพรรษา เป็นการบำเพ็ญ
 พระราชกุศลในการเฉลิมพระชนมพรรษาประจำปี ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่ตรงตามกำหนด
 ที่บรรจบตามสุริยคติ หรือ จันทรคติ โดยทรงถือหลักแต่เพียงว่า เมื่อล่วงเข้าถึงปีใหม่
 แล้วพระชนมพรรษาเจริญขึ้นอีกปีหนึ่ง ก็สร้างพระพุทธรูปขึ้นองค์หนึ่ง

ส่วนการบำเพ็ญพระราชกุศลเมื่อบรรจบรอบตามทางสุริยคติเช่นกระทำกันอยู่ทั่ว
 ในปัจจุบัน เกิดขึ้นด้วยพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรง

ประกอบตั้งแต่เมื่อครั้งยังทรงผนวชด้วยทรงพระราชดำริเห็นว่า การซึ่งมีอายุมาบรรจบรอบปี ชีวิตยังไม่ดับสูญไปก่อนนั้น เป็นลาภอันอุดมอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่ควรยินดี จึงได้บำเพ็ญการกุศลในส่วนที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น สมกับที่มีน้ำใจยินดีและใจให้เป็นที่ตั้งแห่งความไม่ประมาท ด้วยไม่สามารถจะรู้ได้ว่าจะมีชีวิตอยู่ไปบรรจบรอบปีเช่นนี้อีกหรือไม่ วันเกิดจึงเป็นเครื่องเตือนใจส่วนหนึ่ง อย่างไรก็ตาม การพระราชกุศลทรงมาแต่ยังทรงผนวชก็ดี การเฉลิมพระชนมพรรษาที่ทรงบำเพ็ญเมื่อเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติแล้วก็ดี ก็มีได้มีแบบอย่างไว้ชัดเจน ได้ปรากฏแต่เพียงว่าในระหว่างดำรงสิริราชสมบัตินั้น โปรดให้จัดการพระราชพิธีเป็นสองส่วนคือ การฉลองพระพุทธเจ้าพระชนมพรรษา ซึ่งสืบเนื่องมาตั้งแต่ครั้งรัชกาลที่ 3 กำหนดวันตามจันทรคติ และการเฉลิมพระชนมพรรษาเป็นการบำเพ็ญพระราชกุศลตามวันสุริยคติ ซึ่งพระราชพิธีนี้มักจะเป็นการส่วนพระองค์

ครั้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา พรรษา วันที่ ๑๙ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๐๗ ตรงกับวันแรม ๕ ค่ำ เดือน ๑๑ กำหนดประกอบพระราชพิธีก่อนถึงวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๓ วัน โปรดฯ ให้ตั้งสมโภชพระพุทธมนต์และธรรมเทศนาในวันแรม ๑ ค่ำ ๒ ค่ำ และ ๓ ค่ำ และกำหนดพระฤกษ์สงฆ์พระมรุธาภิเษกในวันเฉลิมพระชนมพรรษา โปรดป่าวประกาศให้หัวเมืองทั่วไป พระราชอาณาจักรสวดพระพุทธมนต์พระธรรมเทศนาพร้อมกัน งดการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ปรากฏว่าประชาชนต่างพร้อมใจกันประดับไฟ โคมแขวน โคมชัก งดงามสว่างไสวทั่วไปทุกหนแห่ง พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินทางชลมารคทอดพระเนตรประทับโคมไฟที่ประชาชนประดับถวายในเวลากลางคืนด้วย

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช รัฐบาลและประชาชนชาวไทยพร้อมเพรียงสมานฉันท์ที่จะร่วมกันเฉลิมพระเกียรติเนื่องในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ซึ่งถือว่าวันนี้เป็นวันที่สำคัญยิ่งใหญ่ของชาติ การจัดเตรียมงานนั้นรัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวดำเนินงานดังกล่าวมาแล้วแต่เบื้องต้น โดยพิจารณาจัดพระราชพิธีที่ประกอบในครั้งรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นแนวให้

การปฏิบัติคือ มีทั้งพระราชพิธีฉลองสมโภชพระพุทธรูปประจำพระชนมวาร และพระพุทธรูปมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ และพระไตรปิฎก เป็นการพระราชพิธีทางพระพุทธศาสนา และการเฉลิมพระชนมพรรษาเสด็จออกมหาสมาคม เป็นการพระราชพิธีทางบ้านเมือง

พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาที่เคยปฏิบัติเป็นประจำปีนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินออกมหาสมาคมเพื่อพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ผู้แทนทุกหมู่เหล่า ประกอบด้วยผู้แทนพระบรมวงศานุวงศ์ คณะรัฐมนตรี โดยมีนายกรัฐมนตรี ในฐานะผู้แทนรัฐบาลและปวงชนชาวไทย รัฐสภา โดยประธานรัฐสภา ในฐานะผู้แทนสมาชิกรัฐสภา และประธานศาลฎีกาในฐานะผู้แทนฝ่ายตุลาการเข้าเฝ้าฯ กราบบังคมทูลถวายชัยมงคล ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวังเสมอมา เฉพาะในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดเป็นงานสำคัญที่ยิ่งใหญ่ จึงมอบหมายให้คณะกรรมการ ก่อสร้างพระที่นั่งชัยมงคลลาภิเศก ณ บริเวณท้องสนามหลวง สมมติเป็นพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย เพื่อกราบบังคมทูลอัญเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออกมหาสมาคม รับการถวายชัยมงคลเฉลิมพระเกียรติและนำพระพุทธรูปมรดกศักดิ์สิทธิ์เพื่อเป็นน้ำสรงมูรธาภิเศก พระราชทานโอกาสให้ผู้แทนประชาชนทั้งประเทศทุกหมู่เหล่าได้เข้าเฝ้าฯ อย่างทั่วถึงเป็นพิเศษ เสมือนบุตรหลานจัดงานรดน้ำทำบุญอายุผู้ใหญ่ที่เคารพรักในวาระครบ ๖๐ ปี

ส่วนน้ำสรงพระพุทธรูปมรดกศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งนายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา และประธานศาลฎีกาจะนำทูลเกล้าฯ ถวายเป็นน้ำสรงมูรธาภิเศกพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวันเสด็จออกมหาสมาคม ณ พระที่นั่งชัยมงคลลาภิเศก กระทรวงมหาดไทย ได้ประกอบพิธีกรรมตักจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ หรือแหล่งน้ำที่จังหวัดเคยใช้ทำน้ำศักดิ์สิทธิ์แก่พระราชพิธีบรมราชาภิเศกแต่ละสมัย และแม่น้ำที่สำคัญในจังหวัดประกอบพิธีเสกทำน้ำพระพุทธรูปมรดกศักดิ์สิทธิ์ในวันและเวลาเดียวกันทั้ง ๗๓ จังหวัด ประกอบพิธีกรรมตักน้ำจากสถานที่ ในวันพุธที่ ๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๐ ประกอบพิธีเสกทำน้ำศักดิ์สิทธิ์ ณ พระอารามสำคัญของจังหวัด วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๐ นำส่งมายังกระทรวงมหาดไทย เพื่อประกอบรัฐพิธีเสกทำน้ำพระพุทธรูป

ศักดิ์สิทธิ์ ณ พระวิหารหลวง วัดสุทัศนเทพวราราม ในวันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐ นายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา และประธานศาลฎีกา จะตักน้ำพระพุทธรณ์ศักดิ์สิทธิ์ลงในพระเต้าปทุมนิมิตทอง นาก และเงิน ตามลำดับ เตรียมไว้เป็นน้ำสรงเพื่อทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวันพระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคม วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐ เชิญน้ำพระพุทธรณ์ในพระเต้าทั้งสามประดิษฐานบนราชรถน้อยเข้ากระบวนอิสริยยศ แห่น้ำมาสู่มณฑลพิธีท้องสนามหลวง หน้าพระที่นั่งชัยมังคลาภิเษก

ตราสัญลักษณ์พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ
วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐

ความหมายของตรา รัฐบาลจัดงานเฉลิมพระเกียรติถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ครุฑ หมายถึง รัฐบาล อยู่ในท่าประคองจักรและตรี ซึ่งเป็นเครื่องหมาย
หมายแห่งมหจักรบรมราชวงศ์ พระปรมาภิไธยย่อ ภปร. อยู่กึ่ง
กลางจักร และพระมหาพิชัยมงกุฎอยู่เหนือ เป็นเครื่องหมายแทน
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช महाराज
ราชสีห์ หมายถึง ข้าราชการฝ่ายพลเรือน
คชสีห์ หมายถึง ข้าราชการฝ่ายกลาโหม
พระราชอิสริยยศของพระมหากษัตริย์

อยู่ในท่าประคอง
จักรคู่ ๗ ชั้น เป็น
เครื่องประกอบ

พระราชพิธีรัชมิ่งคลาภิเษก

พระราชพิธีรัชมิ่งคลาภิเษกเป็นพระราชพิธีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายแด่พระมหากษัตริยาธิราชเจ้า และสมโภชสิริราชสมบัติในมหามิ่งคลสมัยที่พระองค์ทรงปกครองแผ่นดินยาวนานกว่าพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ไทย พระราชพิธีรัชมิ่งคลาภิเษกเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๐ ดังพระราชกระแสที่กล่าวว่า “ในรัตนโกสินทรศก ๑๒๖ นี้ ปีในรัชกาลเต็มครบ ๓๙ ปี อย่างขึ้นเป็นปีที่ ๕๐ เสมอด้วยรัชกาลสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ ซึ่งได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติยาวนานกว่าพระเจ้าแผ่นดินทุกพระองค์ในสยามประเทศ สมควรที่จะขึ้นไปทำการกุศลสักการบูชาพระเจ้าแผ่นดินที่ได้ถวัลยราชสมบัติในกรุงเก่าเป็นการพิเศษครั้งหนึ่ง” พระบรมราชานุสรณ์ที่ปรากฏยั่งยืน คือ พระบรมรูปทรงม้า มีข้อความจารึกไว้ส่วนหนึ่งว่า “...เสด็จดำรงสิริราชสมบัติมาถ้วนถึง ๕๐ ปี เต็มบริบูรณ์ เป็นรัชสมัยที่ยืนนานยิ่งกว่าสมเด็จพระมหาราชาธิราชแห่งสยามประเทศในอดีตกาล”

ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๑ นับเป็นปีที่ ๕๓ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเป็นปีที่ครองราชย์เสมอด้วยสมเด็จพระบรมอัยกาธิราช พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๕๒ ปี ๒๒ วัน ในวันที่ ๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ และนับจากวันที่ กรกฎาคม เป็นต้นไป จึงเป็นมหามงคลสมัยอันพิเศษยิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงครองราชย์ยืนนานยิ่งกว่าพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุกพระองค์ที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ไทย รัฐบาลและประชาชนชาวไทยจึงพร้อมใจกันขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตจัดงานเฉลิมฉลองในโอกาสพระราชพิธีรัชมิ่งคลาภิเษก เพื่อสมโภชรัชสมัยอันยืนนานน้อมเกล้าฯถวายเป็นราชสักการะและถวายชัยมงคลให้ทรงพระเจริญยั่งยืนนาน เป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐสุดของชาวไทยสืบไป

การพระราชพิธียึดแนวทางตามแบบพระราชพิธีครั้งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโดยวันที่ ๒ บำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทานที่พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย วันที่ ๓ กรกฎาคม สมโภชสิริราชสมบัติ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท และพิธี

บวงสรวงสังเวชนูปรมหากษัตริยาธิราชเจ้า ณ พลับพลาตรีมุข พระราชวังหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วันที่ ๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ ดวงตราสัญลักษณ์เป็นพระราชลัญจกรประจำรัชกาล ประดิษฐานอยู่กึ่งกลางเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ ประกอบด้วยกรอบพร้อมฉัตรขาว ๗ ชั้นประดับชายขวา เบื้องล่างเป็นแพรแถบสีชมพู ข้อความ "พระราชพิธีรัชมงคลภิเษก วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๓๑" มีความหมายว่า พระราชลัญจกร คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ผู้ทรงมีพระบรมเดชานุภาพแผ่กระจายไปทั่วทุกหนแห่งในแผ่นดิน เครื่องราชกกุธภัณฑ์ คือ เครื่องราชูปโภคสำหรับพระมหากษัตริย์กรุงรัตนโกสินทร์โดยสมบูรณ์ ฉัตรขาว คือ เครื่องประกอบพระราชอิสริยยศสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชเจ้า และผ้าแพรแถบ หมายถึง เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้ประกอบพระราชพิธีรัชมงคลภิเษกขึ้นเป็นครั้งแรก ได้ทรงโปรดเกล้าฯ สถาปนาขึ้นพระราชทานแก่พระบรมวงศานุวงศ์ และข้าราชการที่มีความชอบในแผ่นดิน

พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ครบ 60 พรรษา

วันที่ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๕ เป็นงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ครบ ๖๐ พรรษา เป็นวโรกาสสำคัญอีกวาระหนึ่งที่รัฐบาลและประชาชนชาวไทยได้พร้อมกันจัดงานเฉลิมฉลองเป็นราชสักการะในฐานะที่ทรงปฏิบัติบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเป็นคุณแก่บ้านเมือง สนองพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทุกๆประการ โดยเฉพาะสร้างงานศิลปอาชีพให้ชาวไทยทั่วทุกจังหวัดที่มีอาชีพ และสืบสานงานช่างศิลปกรรมของชาติไว้ยั่งยืน

พระราชพิธีกาญจนากิเชก

ในศุภวาระที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ในวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๙ เป็นมหามงคลสมัยอันพิเศษยิ่ง และยังไม่เคยปรากฏมีมาในประวัติศาสตร์ไทย จึงยังความปลื้มปิติยินดีมาสู่ประเทศชาติและพสกนิกรโดยทั่วหน้า สมควรที่รัฐบาลและประชาชนชาวไทยจะจัดงานเฉลิมฉลองครั้งยิ่งใหญ่ ถวายเป็นราชสักการะและถวายชัยมงคล เพื่อให้ประชาชนทั่วประเทศได้แสดงความกตัญญูกตเวทิตาคุณ แสดงความจงรักภักดีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐสุด ที่ได้ทรงสร้างสรรค์ความเจริญผาสุกร่มเย็นแก่บ้านเมืองอย่างล้นเกล้า การฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปีนี้ ยังไม่เคยปรากฏมีขึ้นในประวัติศาสตร์ไทยมาก่อน นับว่าเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของไทย ซึ่งจะต้องจารึกไว้เป็นแบบอย่าง ด้วยเหตุนี้เพื่อให้การจัดงานดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยถูกต้องตามโบราณราชประเพณี สมพระเกียรติ ในขั้นแรก รัฐบาลได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตจัดงานพระราชพิธีและขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยเกี่ยวกับระยะเวลาการจัดงานและชื่อของงาน ซึ่งราชเลขาธิการได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระราชกระแสอนุญาตจัดงานเฉลิมฉลอง ดังนี้

ระยะเวลาการจัดงานเฉลิมฉลอง เขตงานเฉลิมฉลองทรงครองราชย์ครบ ๕๐ ปี ควรเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๓๙ อันเป็นวันขึ้นต้นปีที่ ๕๐ ในรัชกาลปัจจุบัน (ตามปฏิทินหลวง) และจะให้สิ้นสุดในวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๙ หรือจะให้เลยไปจนสิ้นปี ๒๕๓๙ ก็ได้ ซึ่งรัฐบาลก็ได้กำหนดวันสิ้นสุดการเฉลิมฉลองคือ วันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๙

การเรียกวันประกอบพระราชพิธีว่า “พระราชพิธีกาญจนากิเชก” งานพระราชพิธี หมายถึง วันจัดงานเฉลิมฉลองซึ่งตรงกับวันที่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๕๐ ปี คือ วันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๙ ซึ่งนับจากวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช

๒๔๘๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ ประกอบพระราชพิธี พระราชทานชื่อพระราชพิธีนี้ว่า “พระราชพิธีกาญจนาภิเษก”

ส่วนการเรียกชื่องานเฉลิมฉลองพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานชื่อการจัดงานนี้ว่า “การจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี” ดังนั้น ระหว่างเวลาการจัดงานเฉลิมฉลอง วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๓๕ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๕ จึงเรียกว่า งานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี มีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า **The Fiftieth Anniversary (Golden Jubilee) Celebration of His Majesty's Accession to the Throne.**

การเตรียมงานเฉลิมฉลอง รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการเฉลิมพระเกียรติขึ้นเรียกว่า “คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี” มีนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ประกอบด้วยหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เข้าร่วมเป็นกรรมการ สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นฝ่ายเลขานุการ และได้แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ๗ คณะ เพื่อดำเนินการ คือ คณะกรรมการฝ่ายโครงการและกิจกรรม คณะกรรมการฝ่ายพิธี คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ คณะกรรมการฝ่ายรักษาความปลอดภัยและกวดขันจราจร คณะกรรมการฝ่ายติดตามและประเมินผล และคณะกรรมการฝ่ายเลขานุการและประสานงาน

ในการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปีนี้ รัฐบาลได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

๑. เพื่อเผยแพร่เกียรติคุณของชาติไทยที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาแต่โบราณกาล ๗๐๐ ปี
๒. เพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณและพระบุญญาธิการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๓. เพื่อน้อมจิตใจประชาชนชาวไทยให้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ และพร้อมใจกันเจริญรอยตามพระยุคลบาท

๔. เพื่อสร้างถาวรวัตถุหรือสิ่งสาธารณะอันเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ ศาสนา และประชาชน อันจะเป็นอนุสรณ์เนื่องในมหามงคลวโรกาสครั้งนี้ ได้กำหนดแผนการจัด งานออกเป็น ๔ ด้าน คือ งานพิธี งานเฉลิมฉลอง งานกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ และ งานสิ่งอนุสรณ์

งานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ได้สร้างดวงตราสัญลักษณ์อันเป็นเครื่องหมาย สำหรับการพระราชพิธีกาญจนาภิเษกอันยิ่งใหญ่ ประกอบด้วย

ตราพระราชลัญจกร อันเป็นตราประจำพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นหลัก มีตราพระบรมราชจักรีวงศ์และพระมหาพิชัยมงกุฎอยู่ด้านบน เป็นเครื่องแสดง ถึงความเป็นพระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี มีพานเครื่องสูง ๒ ชั้น มีช้าง ๒ เชือก ทัศนตราอยู่ภายใต้เศวตฉัตร มีความหมายหลายทาง คือ

ความหมายที่ ๑ ช้างเป็นพาหนะของพระเจ้าแผ่นดิน เป็นเหมือนข้าช่วงใช้ ของพระมหากษัตริย์ จึงเปรียบได้กับประชาชนซึ่งเป็นเหมือนข้ารับใช้ใต้เบื้องพระยุคล บาท ในสัญลักษณ์จึงเสมือนพสกนิกรเทิดทูนและเชิดชูพระมหากษัตริย์และบรมราชจักรี วงศ์ ขณะเดียวกันก็ได้อยู่เย็นเป็นสุขภายใต้ร่มฉัตร

ความหมายที่ ๒ ช้างเผือกเป็นสัตว์คู่บารมีพระมหากษัตริย์ ตามความเชื่อ ศรัทธาพราหมณ์ ช้างเผือก มีลักษณะตรงตามตำรา จะมีส่วนช่วยหนุนให้เกิดทั้งแสนยานุ ภาพและพระปรีชาสามารถ ความรอบรู้แห่งพระมหากษัตริย์ แสดงถึงความเป็นผู้มี บุญญาธิการ และทรงพระปรีชาญาณ

ความหมายที่ ๓ ช้างมีความเป็นมาคู่กับประวัติศาสตร์ของชาติโดยตลอด เป็นสัญลักษณ์ที่เคยใช้ในธงชาติไทยในอดีต และเป็นสัตว์ที่มีอายุยืนยาว จึงเปรียบ ด้กับประเทศไทยที่มีอายุและประวัติศาสตร์ยาวนาน

เหตุผลประกอบอื่นๆ ช้างเป็นหนึ่งในจำนวนสัตว์ที่ใกล้จะสูญพันธุ์ สมควรช่วย อนุรักษ์ไว้ การนำมาประกอบเป็นสัญลักษณ์ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความ สดคัญของช้าง เพื่อช่วยกันอนุรักษ์มิให้สูญพันธุ์ หรือหากว่าได้สูญพันธุ์ไปแล้วก็ยังคงเป็น หลักฐานให้ชนรุ่นหลังรู้จักว่า ช้างมีรูปพรรณสัณฐานอย่างไร

การจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี รัฐพิธีเปิดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี

รัฐบาลได้ตระหนักว่า การจะเชิญชวนประชาชนทุกหมู่เหล่า ทั้งภาคเอกชนและรัฐบาลทั่วทั้งประเทศ ร่วมกันจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น ควรได้จัดงานรัฐพิธี เพื่อประกาศเปิดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี เป็นปฐม เพื่อพสกนิกรทั่วไปจะได้ทราบว่าการฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปีได้เริ่มแล้ว ผู้ปรารถนาจะแสดงกตเวทิตาคุณ จัดงานเฉลิมพระเกียรติ น้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะได้จัดกิจกรรมตามระยะเวลาระหว่างปีแห่งการเฉลิมฉลอง ย่อมจะมีความต่อเนื่องตลอดทั้งปี

ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงได้กำหนดวันเปิดงานรัฐพิธีในวันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๓๘ อันเป็นวันขึ้นต้นปีที่ ๕๐ ในรัชกาล (ตามปฏิทินหลวง) เมื่อเวลา ๙.๓๐ นาฬิกา ได้เชิญชวนข้าราชการผู้ใหญ่ และผู้บริหารฝ่ายภาคเอกชนทุกหน่วยงานมาร่วมเปิดงานรัฐพิธี ณ บริเวณอาคารสวนอัมพรหลังใหม่ โดยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (นายอภิลาศ โอสถานนท์) เป็นผู้กล่าวรายงานการจัดงาน และนายกรัฐมนตรี (นายชวน หลีกภัย) ได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเปิดงานรัฐพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ต่อเบื้องพระบรมสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขณะนั้น ได้มีเครื่องบินโปรยสายรุ้งสีธงชาติบริเวณรอบสระน้ำ สวนอัมพร จะปล่อยลูกโป่ง ๕,๐๐๐ ลูกพร้อมกัน

รายการงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี
ระหว่างวันที่ ๗-๑๐-๑๒ , ๑๔-๒๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๔

การจัดงานฉลองสิริราชสมบัติ ครบ ๕๐ ปี ประกอบพระราชพิธีกาญจนาภิเษก เป็นทั้งงานรัฐพิธีที่รัฐบาลดำเนินงานเพื่อสร้างสิ่งอนุสรณ์น้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว การบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทานถวายแด่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ การบวงสรวงอดีตบูรพมหากษัตริย์ราชเจ้า การถวายพระพรชัยมงคลในการเสด็จออกมหาสมาคม ณ พลับพลาท้องสนามหลวง การสมโภช การจัดงานสโมสรสันนิบาต ณ ทำเนียบรัฐบาล ตลอดจนการแสดงแสนยานุภาพของกองทัพไทย และงานพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติ เป็นโบราณราชประเพณี ซึ่งกำหนดประกอบพระราชพิธี ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท การจัดงานทั้งรัฐพิธีและพระราชพิธี ได้กำหนดตารางการจัดงานไว้ดังนี้

วันศุกร์ที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๔

การจัดรายการโทรทัศน์เฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในพระราชพิธีกาญจนาภิเษก
ตามโครงการสนองพระมหากรุณาธิคุณ

รายการ

“รวมใจถวายชัย ๙ ครองไทย ๕๐ ปี” ระหว่างเวลา ๒๑.๐๐ น. - ๒๔.๐๐ น.

ณ สถานีโทรทัศน์ ช่อง ๙ อ.ส.ม.ท.

๒๑.๐๐ น. - เริ่มดำเนินการถ่ายทอดสด

๒๑.๑๐ น. - ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีกล่าวเปิดรายการ

- การแสดงของเหล่าศิลปินดารา และท่านผู้มีเกียรติ การแสดงของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งที่เป็นการแสดงสดและเทปโทรทัศน์ สลับกับวีดิทัศน์พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 - รับบริจาคเงินเพื่อนำทูลเกล้าฯ ถวายโดยเสด็จพระราชกุศล ตามพระราชอัธยาศัย (ตลอดระยะเวลาการดำเนินรายการ และถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์เป็นระยะๆ)
- ๒๔.๐๐ น. - ปิดรายการ
- หมายเหตุ - ให้สถานีโทรทัศน์ ช่อง ๙ อ.ส.ม.ท. เป็นสถานีแม่ข่ายถ่ายทอด โดยมีสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๑๑ กรมประชาสัมพันธ์ร่วมถ่ายทอดตลอดรายการ สำหรับสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๓ ช่อง ๕ และ ช่อง ๗ ให้ขอความร่วมมือในการถ่ายทอดรายการด้วย

วันเสาร์ที่ ๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๙

พระราชพิธีเฉลิมพระปรมาภิไธย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาอานันทมหิดล และพระราชกุศลทักษิณานุปทาน ณ พระที่นั่งอัมรินทรวินิจฉัย

- ๑๖.๓๐ น.
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จถึงพระที่นั่งอัมรินทรวินิจฉัยในพระบรมมหาราชวัง
 - ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระพุทธรูปประจำพระชนมวารของพระบรมอัฐิสมเด็จพระมหากษัตริย์และสมเด็จพระ

- ทหาร พลเรือน ทวยราษฎร์ทุกหมู่เหล่า เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท พร้อมในมณฑลพระราชพิธี
- ๑๐.๐๐ น.
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จถึงพลับพลามณฑลพระราชพิธีท้องสนามหลวง
 - ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระพุทธปฏิมาปางประจำรัชกาลสมเด็จพระมหากษัตริย์ในอดีต แล้วทรงประเคนพัดที่ระลึกพระราชพิธีบวงสรวงสมเด็จพระมหากษัตริย์ในอดีต
 - เสด็จพระราชดำเนินไปยังมณฑลพิธีบวงสรวง ทรงแปรพระพักตร์สู่ปราสาทพระเทพบิดร และวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทรงจุดธูปเทียนเครื่องราชสักการะบวงสรวงสมเด็จพระมหากษัตริย์ในอดีต
 - เสด็จพระราชดำเนินไปประทับ ณ พลับพลาพิธีด้านทิศตะวันออก ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระราชครูพราหมณ์อ่านประกาศบวงสรวง ในขณะที่ผู้เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาททุกหมู่เหล่ายืนประนมมือแสดงการคารวะ จบแล้วทรงถวายยามจตุปัจจัยไทยธรรมฯ แก่สมเด็จพระสังฆราช ฯลฯ
 - ระหว่างพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถวายยามจตุปัจจัยไทยธรรมฯ ผู้เข้าเฝ้าฯ ทุกท่านออกจากอาคารไปยืนตั้งแถว ณ จุดที่จัดไว้บริเวณลานหน้าพลับพลาฯ ด้านทิศเหนือ
 - เสด็จออก ณ พลับพลาพิธีด้านทิศเหนือ ทหารกองเกียรติยศ ๓ เหล่าทัพ ถวายความเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ทหาร ๓ เหล่าทัพยิงปืนใหญ่เหล่าทัพละ ๒๑ นัด

เสด็จพระราชดำเนินกลับ

การแต่งกาย - เครื่องแบบเต็มยศ จักรี หรือข้างเฝือก

วันอาทิตย์ที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๙ (ภาคค่ำ)

พิธีถวายเครื่องราชสักการะเนื่องในพิธีกาญจนาภิเษก
ณ บริเวณเมณฑลพิธี ท้องสนามหลวง

-
- ๑๖.๐๐ น. - รัชบวนอัญเชิญเครื่องราชสักการะเข้าร่วมพลตามจุดนัดหมายที่กำหนดไว้
 - ๑๖.๓๐ น. - รัชบวนเริ่มเคลื่อนที่ตามเส้นทางที่กำหนด
 - ๑๗.๔๐ น. - รัชบวนเคลื่อนมาถึงบริเวณพิธี ณ ท้องสนามหลวง
 - ๑๘.๐๐ น. - เคารพธงชาติ
 - ๑๘.๓๐ น. - เริ่มการอัญเชิญพานพุ่มสักการะเข้าประจำพลับพลาพิธี (มุขด้านทิศเหนือ)
 - ๑๘.๔๕ น. - ทุกรัฐบวนเข้าประจำที่
 - คณะกรรมการฯ ผู้มีเกียรติ และประชาชนทุกสาขาอาชีพ ร่วมกันที่บริเวณพิธี
 - ๑๘.๕๐ น. - ร.นรม. (พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ) เดินทางมาถึง
 - ๑๘.๕๕ น. - ๔พณฯ นายกรัฐมนตรี นายบรรหาร ศิลปอาชา ประธานในพิธีเดินทางมาถึง
 - ๑๙.๐๐ น. - ประธานในพิธีขึ้นบนพลับพลาพิธี (มุขด้านทิศเหนือ) เปิดกรวยดอกไม้ถวายเครื่องราชสักการะ ถวายคำนับ

LIIRT

- ร.นรม. (พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ) กล่าวรายงาน
- ประธานในพิธีประกอบพิธีจุดเทียนชัย กล่าวถวายราชสดุดี เฉลิมพระเกียรติฯ และกล่าวนำถวายพระพรชัยมงคล (ต่างจังหวัดและพื้นที่อื่นๆ ปฏิบัติตาม โดยรับฟังการถ่ายทอดทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์)
- คณะกรรมการฯ ผู้มีเกียรติและประชาชนทุกสาขาอาชีพจุดเทียนถวายพระพร
- ประธานในพิธีร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี ๑ จบ และเพลงสดุดีมหาราชา (๒ จบ) พร้อมกับผู้ร่วมพิธี และประชาชนทั้งในท้องสนามหลวงและทุกจังหวัดทั่วราชอาณาจักร
- จุดพลุ ดอกไม้ไฟ เฉลิมพระเกียรติ
- เปิดการแสดงมหรสพสมโภช จนถึงเวลา ๐๕.๐๐ น. ของวันรุ่งขึ้น

การแต่งกาย - ข้าราชการ : เครื่องแบบปกติขาว
- พลเรือน : ชุดสากล/สุภาพ

หมายเหตุ - ทุกจังหวัดทั่วราชอาณาจักรจัดพิธี ณ บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัด หรือสถานที่ที่เหมาะสม

กิจกรรมเฉลิมฉลอง และมหรสพสมโภช
เนื่องในพระราชพิธีกาญจนาภิเษก

วัน/เวลา	กิจกรรม	สถานที่
๘-๑๔ มิ.ย.๒๕๓๙ ๑๘.๐๐-๐๖.๐๐ น.	- ตกแต่งประดับไฟฟ้าตามถนนต่างๆ (กทม. กฟน.)	จากสนามหลวงถึงลาน พระราชวังดุสิต
๙ มิ.ย.๒๕๓๙ ๑๐.๐๐-๑๘.๐๐ น.	- การประกวดร้องเพลงพระราชนิพนธ์ ซึ่งถวายเป็นพระราชทาน (กทม. สยช. บ.มีเดียฯ)	สวนลุมพินี
๙ มิ.ย.๒๕๓๙ ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป	- การประกวดลีลาศซึ่งถวายเป็น พระราชทาน (บ.มีเดียฯ)	อาคารใหม่สวนอัมพร
๙ มิ.ย.๒๕๓๙ ๑๖.๐๐ น. เป็นต้นไป	- การแสดงของวงโยชวาทิต (บก. สส. ทบ. ทร. ทอ. ดร. และ กรมพลศึกษา)	ถนนราชดำเนินตั้งแต่ สนามหลวงถึงลานพระ ราชวังดุสิต
๙ มิ.ย.๒๕๓๙ ๑๘.๐๐ น. เป็นต้นไป	- การแสดงดนตรีและการบันเทิง ต่างๆ ของเหล่าศิลปิน (กทม. และ บ.เอกชนต่างๆ)	- ศูนย์เยาวชนไทย ญี่ปุ่นดินแดง - ได้สะพานพระราม๘ - บริเวณถนนลาดหญ้า จนถึงวงเวียนใหญ่

LI RT

วัน/เวลา	กิจกรรม	สถานที่
๙ มิ.ย. ๒๕๓๙ ๑๙.๐๐ เป็นต้นไป	- การแสดงศิลปวัฒนธรรมไทย รวมทั้งการละเล่นมหรสพพื้นบ้าน ๔ ภาค (กรมศิลป์, สวช. กฟน. กทม. บก.สส. ทบ. ทร. และ ทอ.)	เวทีกลางสนามหลวง ตลอดถนนราชดำเนิน จนถึงลานพระราชวัง ดุสิต
๙ มิ.ย. ๒๕๓๙ ๑๙.๐๐ น.	- การแสดงดนตรีแจ๊สในบทเพลงพระราชนิพนธ์ (บ.มีเดียฯ สพว.)	สวนอัมพร
๙ มิ.ย. ๒๕๓๙ (เวลาตามที่โรง ภาพยนตร์แต่ละ แห่งกำหนด)	- ฉายภาพยนตร์โดยไม่เก็บค่าผ่านประตู โดยฉายภาพยนตร์พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก่อน ๑๐ - ๑๕ นาที	โรงภาพยนตร์ทั่วประเทศ
๙ มิ.ย. ๒๕๓๙ (เวลาหลังจาก นม.กล่าวถวาย ราชสดุดี)	- จุดพลุถวายพระพรชัยมงคลเฉลิมพระเกียรติฯ (บก.สส. ทบ. ทร. และ ทอ.)	- กระทรวงกลาโหม - ทหาราวรดิฐ - สนามเสือป่า
๙ มิ.ย. ๒๕๓๙	- การแสดงมหรสพจีนประเภทต่างๆ (สมาคมชาวไทยเชื้อสายจีน)	- บริเวณถนนเยาวราช
๙-๑๐ มิ.ย. ๒๕๓๙ ๑๙.๐๐ น.	- การแสดงเห่เรือ (ทร.)	- ทหาราวรดิฐ

วันจันทร์ที่ ๑๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๙

พระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี

และ

การสถาปนาสมณศักดิ์พระสงฆ์

ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

- ๑๖.๓๐ น.
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินถึงพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท
 - ทรงประเคนสัญญาบัตร พัดยศ ผ้าไตร แด่พระสงฆ์ที่สถาปนาสมณศักดิ์ ๕๙ รูป
 - ทรงถวายพัดที่ระลึกพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี แด่พระสงฆ์ ๕๐ รูป แล้วทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระพุทธรูปปฏิมาชัยวัฒน์ ทรงศีล พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี
 - โปรดเกล้าฯ ให้พราหมณ์และโหรหลวงเบิกแว่นเวียนเทียนพระบรมวงศานุวงศ์ องคมนตรี นายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา ประธานศาลฎีกา ข้าราชการทหาร พลเรือน รับแว่นเวียนเทียนสมโภชฉลองสิริราชสมบัติ ชาวพนักงานประโคมฆ้องชัย ทหารกองเกียรติยศบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี เวียนเทียนครบ ๓ รอบแล้ว พระราชครูพราหมณ์เข้าเฝ้าฯ ถวายน้ำเทพมนตร์แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
 - เสร็จพระราชพิธี เสด็จพระราชดำเนินกลับ

LIRT

ผู้เข้าเฝ้าฯ - พระบรมวงศานุวงศ์ องคมนตรี นายกรัฐมนตรี ประธาน
รัฐสภา ประธานศาลฎีกา ข้าราชการทหาร พลเรือน

การแต่งกาย - เครื่องแบบเต็มยศ นพรัตน์ หรือข้างเฝือก

วันพุธที่ ๑๒ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๙

คณะทูตเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล
ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

- ๑๗.๐๐ น.
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จออกท้องพระโรงกลาง พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท
 - คณะทูตานุทูต และผู้แทนฝ่ายกงสุล ถวายพระพรชัยมงคล
 - พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสตอบ
 - เสด็จพระราชดำเนินกลับพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

ผู้เข้าเฝ้าฯ - คณะทูตานุทูต และผู้แทนฝ่ายกงสุล

การแต่งกาย - เครื่องแบบเต็มยศจักรี

วันศุกร์ที่ ๑๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๙

งานถวายพระกระยาหารค่ำเฉลิมพระเกียรติ
และถวายพระพรชัยมงคล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี

- ๑๙.๑๕ น. - ผู้ที่ได้รับเชิญร่วมโต๊ะเสวยมาถึงตึกสันติไมตรี
เจ้าหน้าที่เชิญไปรอเผื่อ ณ ห้องโถงตึกสันติไมตรีหลังใน
- ๑๙.๒๐ น. - ขพลฯ นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี เลขาธิการนายก
รัฐมนตรี พร้อมด้วยคุณหญิง/ภริยา มาถึงตึกไทยคู่ฟ้า
เพื่อรอรับเสด็จ ณ บันไดหน้าตึกไทยคู่ฟ้า
- ก่อนเวลา
๑๙.๓๐ น. - พระบรมวงศานุวงศ์เสด็จถึงตึกไทยคู่ฟ้า ขพลฯ นายก-
รัฐมนตรี รับเสด็จและเชิญเสด็จไปรอเผื่อ ณ ห้องสิงาช้าง
ด้านนอก
- ๑๙.๓๐ น. - พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินถึงทำเนียบรัฐบาล
รถยนต์พระที่นั่งเทียบที่บันไดหน้าตึกไทยคู่ฟ้า (เมื่อรถยนต์
พระที่นั่งถึงประตูเข้า ทหารกองเกียรติยศถวายความเคารพ
แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี)
- ขพลฯ นายกรัฐมนตรี รับเสด็จและกราบบังคมทูลอัญเชิญ
เสด็จ ไปยังห้องสิงาช้าง ซึ่งพระบรมวงศานุวงศ์รอรับ
เสด็จอยู่
- ผู้ตามเสด็จเข้าไปในห้องสิงาช้าง ประกอบด้วย รองนายก
รัฐมนตรีทุกท่าน เลขาธิการนายกรัฐมนตรี พร้อมด้วยคุณ
หญิง/ภริยา และผู้ตามเสด็จ

- ขพณฯ นายกรัฐมนตรี นำเสด็จฯ สู่ห้องสิงาข้างด้านใน
- ขพณฯ นายกรัฐมนตรี น้อมเกล้าฯ ถวายของที่ระลึกเนื่อง
ในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี
- เสร็จแล้ว กราบบังคมทูลอัญเชิญเสด็จฯ ออกจากห้องสิงา
ข้าง แล้วนำเสด็จฯ ผ่านทางห้องสีม่วงไปยังตึกสันติไมตรี
หลังใน เพื่อให้ผู้ได้รับเชิญร่วมโต๊ะเสวยเข้าเฝ้าฯ
- เมื่อได้เวลาอันสมควร เจ้าหน้าที่เชิญผู้ที่ได้รับเชิญร่วมโต๊ะ
เสวย ออกจากห้องโถงตึกสันติไมตรีหลังใน เข้าไปประจำ
โต๊ะกระยาหาร (ตามแผนผังที่กำหนดไว้) ณ ตึกสันติไมตรี
หลังนอก
- เมื่อพร้อมแล้ว ขพณฯ นายกรัฐมนตรี กราบบังคมทูลอัญเชิญ
เสด็จฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ เสด็จฯ ออกจาก
ตึกสันติไมตรีหลังใน ไปสู่โต๊ะเสวย ณ ตึกสันติไมตรีหลังนอก
โดยมี คุณหญิงแจ่มใส ศิลปอาชา และเลขาธิการนายก
รัฐมนตรี ตามเสด็จ
- เมื่อเสด็จฯ ประทับโต๊ะเสวยแล้ว เจ้าหน้าที่เริ่มถวายพระ
กระยาหาร ดุริยางค์บรรเลงเพลงระหว่างเวลาเสวยพระ
กระยาหาร
- เมื่อได้เวลาอันสมควร ขพณฯ นายกรัฐมนตรี ขอพระราชทาน
พระบรมราชวโรกาส กราบบังคมทูลถวายพระพรชัยมงคล
แล้ว เชิญชวนผู้ร่วมโต๊ะเสวยดื่มถวายพระพร ดุริยางค์บรรเลง

เพลงสรรเสริญพระบารมี

จะพระราชทานกระแสพระราชดำรัสตอบหรือไม่ สุดแต่
พระราชอัธยาศัย

- หลังจากที่เสวยพระกระยาหารแล้ว ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี
อัญเชิญเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไปประทับ
ณ ห้องทรงพระสำราญ ด้านใต้ของตึกสันติไมตรีหลังนอก
(ห้องสีเหลือง) สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช โดยเสด็จพระ
ราชดำเนิน
- คุณหญิงแจ่มใส ศิลปอาชา อัญเชิญเสด็จ สมเด็จพระนาง
เจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายในไป
ประทับที่ห้องทรงพระสำราญฝ่ายใน (ห้องสีฟ้า)
ตึกสันติไมตรีหลังใน
- นายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี และคุณหญิงแจ่มใส
ศิลปอาชา กราบบังคมทูลอัญเชิญเสด็จพระราชดำเนินจาก
ห้องทรงพระสำราญ ณ ตึกสันติไมตรี ไปสู่พลับพลาหน้าตึก
ไทยคู่ฟ้า โดยนำเสด็จฯ ผ่านทางห้องสีม่วงเช่นเดิม

ผู้เข้าเฝ้าฯ - เฉพาะผู้ที่ได้รับเชิญร่วมโต๊ะเสวยฯ

การแต่งกาย - เครื่องแบบเต็มยศ (ทหาร ตำรวจ งดกระบี่)

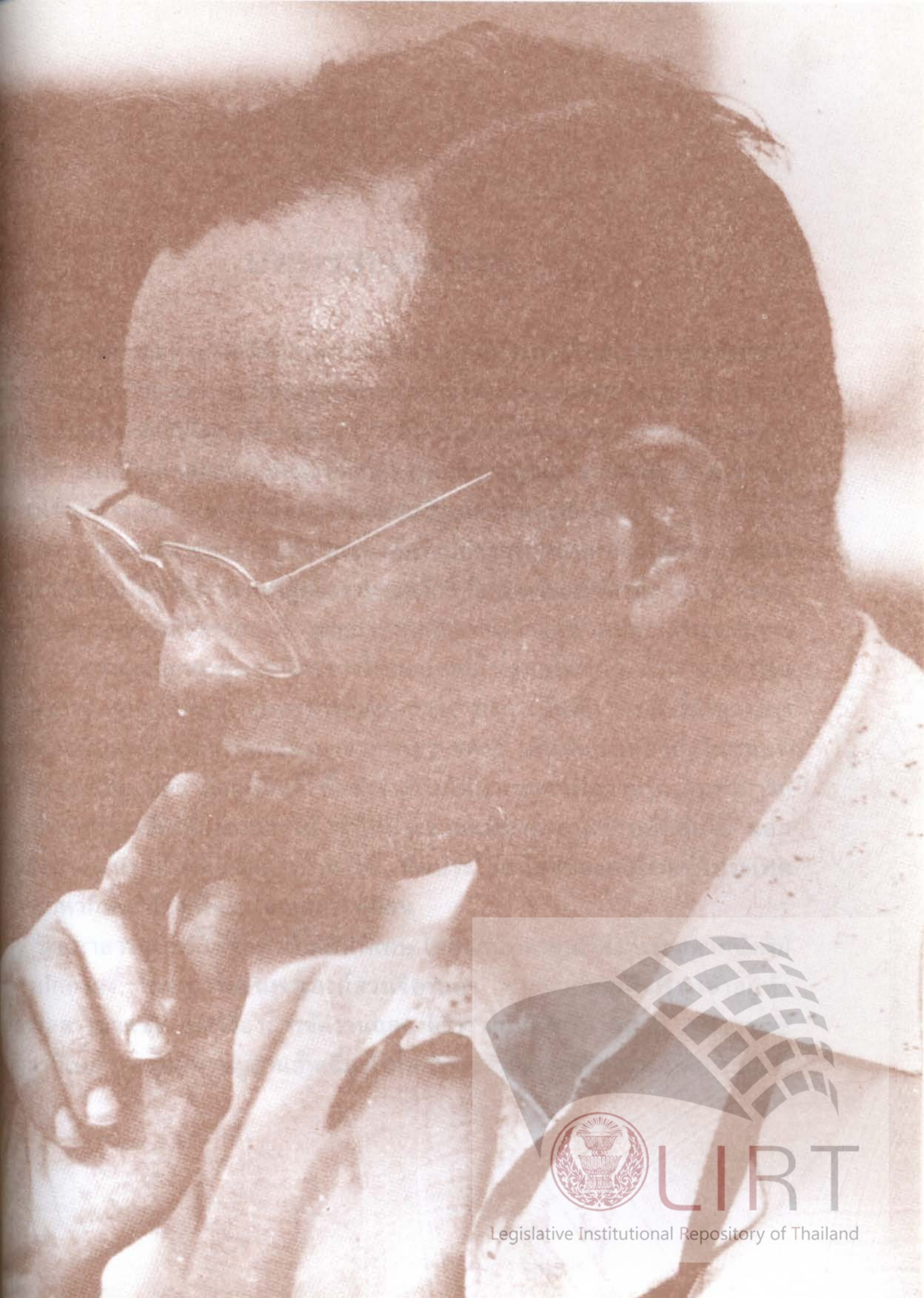

- เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึงหน้าพระราชอาสน์บนพลับพลา (ทหารกองเกียรติยศถวายความเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี) จบ
- พระบรมวงศานุวงศ์ ตามเสด็จขึ้นประทับบนพลับพลาด้านขวา คณะองคมนตรีตามเสด็จขึ้นนั่งบนพลับพลาด้านซ้าย
- ขณข นายกรัฐมนตรี ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูลเฉลิมพระเกียรติถวายพระพรชัยมงคลและเชิญชวนผู้เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาททั้งหมด ตีฆ้องถวายพระพรชัยมงคล (แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี) จะพระราชทานกระแสพระราชดำรัสตอบหรือไม่ สุดแต่พระราชอัชฌาศัย
- เสร็จพิธีถวายพระพรชัยมงคล จุดดอกไม้เพลิงและพลุ
- นาฏศิลป์ กรมศิลปากร ฟ้อนรำถวายพระพรชัยมงคล
- การเสด็จพระราชดำเนินกลับ สุดแต่พระราชอัชฌาศัย
- ในการส่งเสด็จ ขณข นายกรัฐมนตรี และผู้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในห้องสิงาช้างทั้งหมด ตามไปส่งเสด็จยังรถยนต์พระที่นั่ง
- เมื่อรถยนต์พระที่นั่งเคลื่อน ผู้เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาททั้งหมดถวายคำนับ (ทหารกองเกียรติยศถวายความเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี)

ผู้เข้าเฝ้า - ผู้ที่ได้รับเชิญร่วมงานสโมสรสันนิบาตฯ

การแต่งกาย - เครื่องแบบเต็มยศ (ทหาร ตำรวจ งดกระบี่)

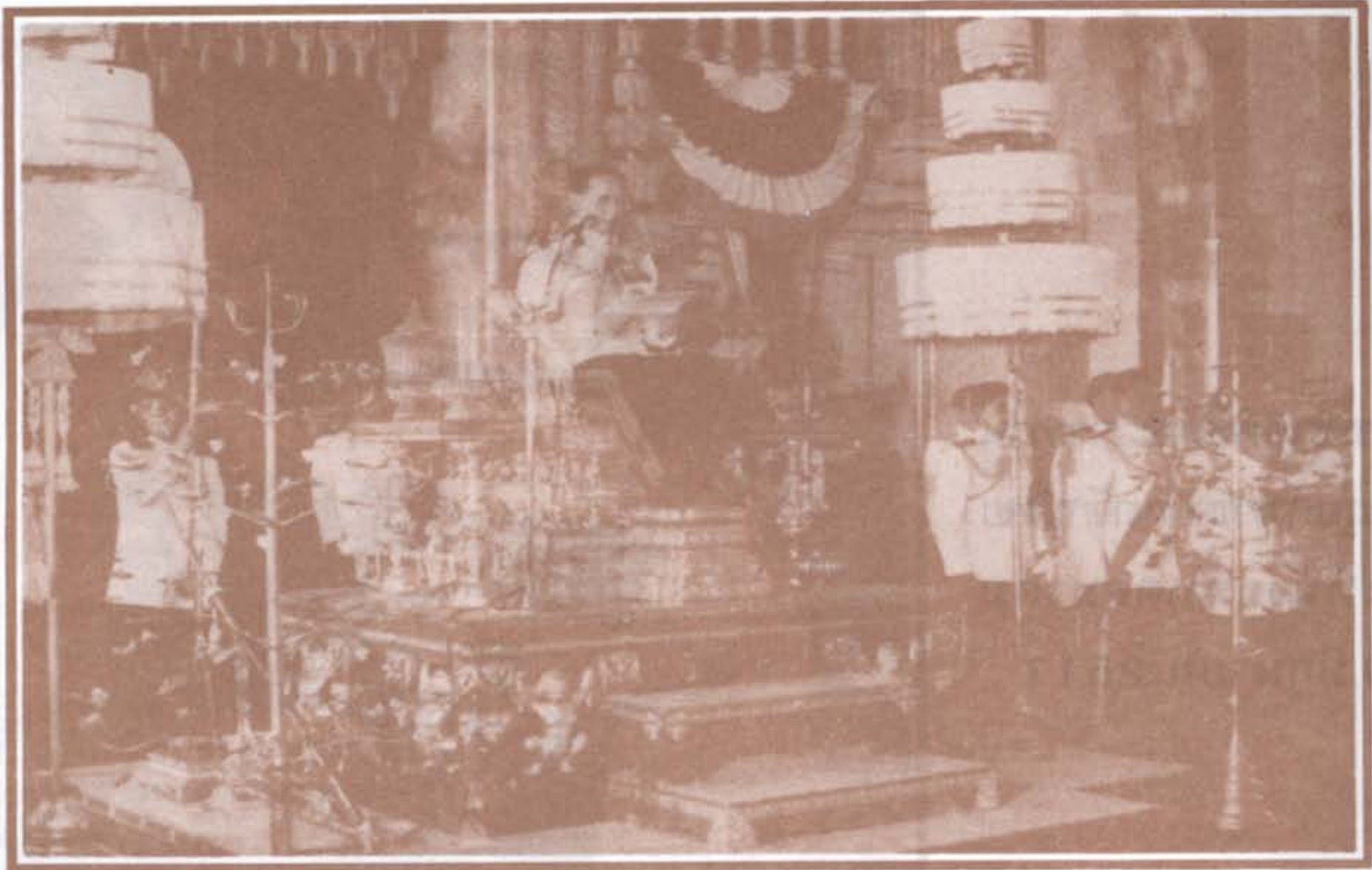
Legislative Institutional Repository of Thailand

Legislative Institutional Repository of Thailand

พระราชพิธีพระราชทาน
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
เมื่อ 20 มิถุนายน 2511

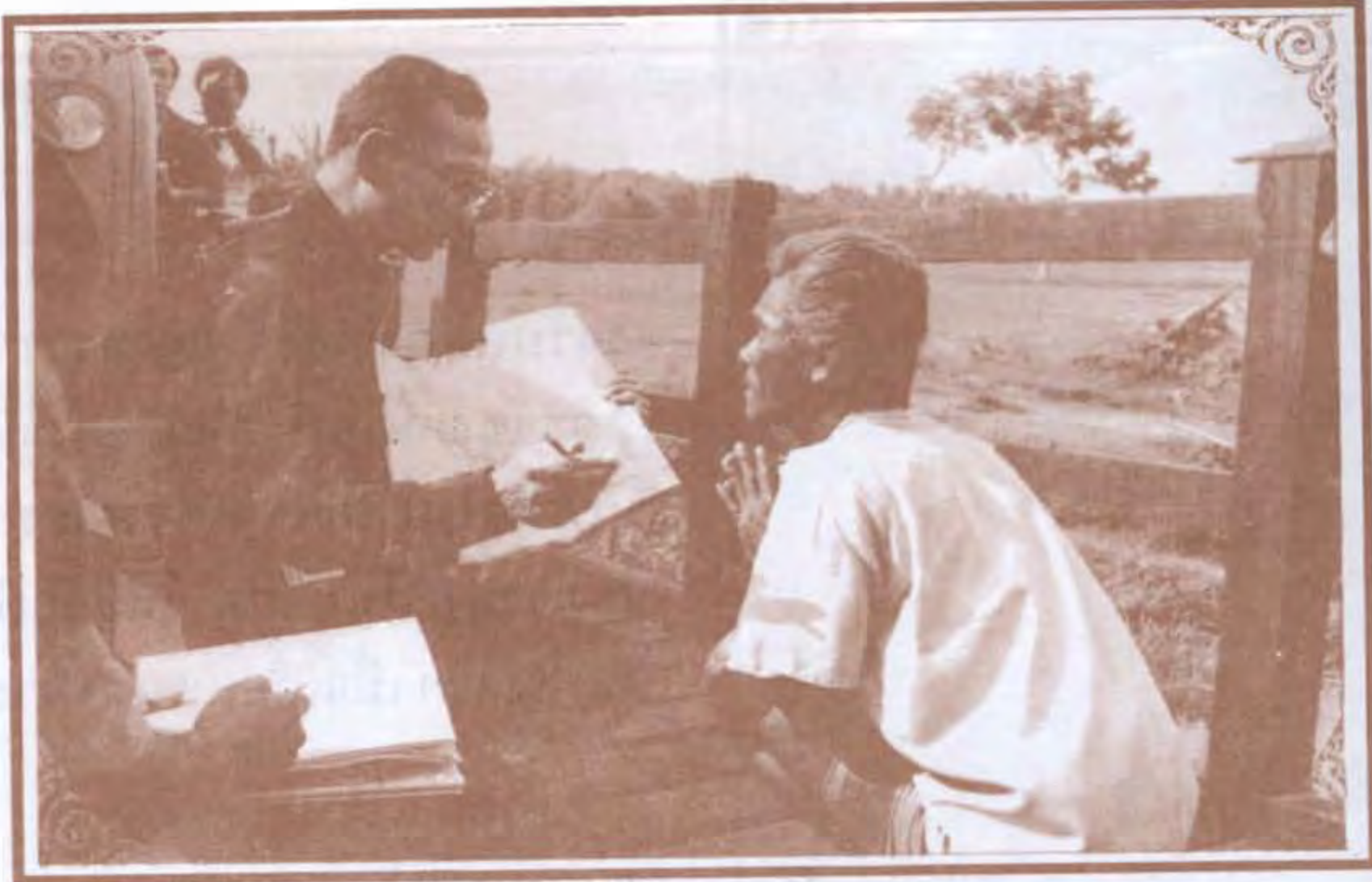

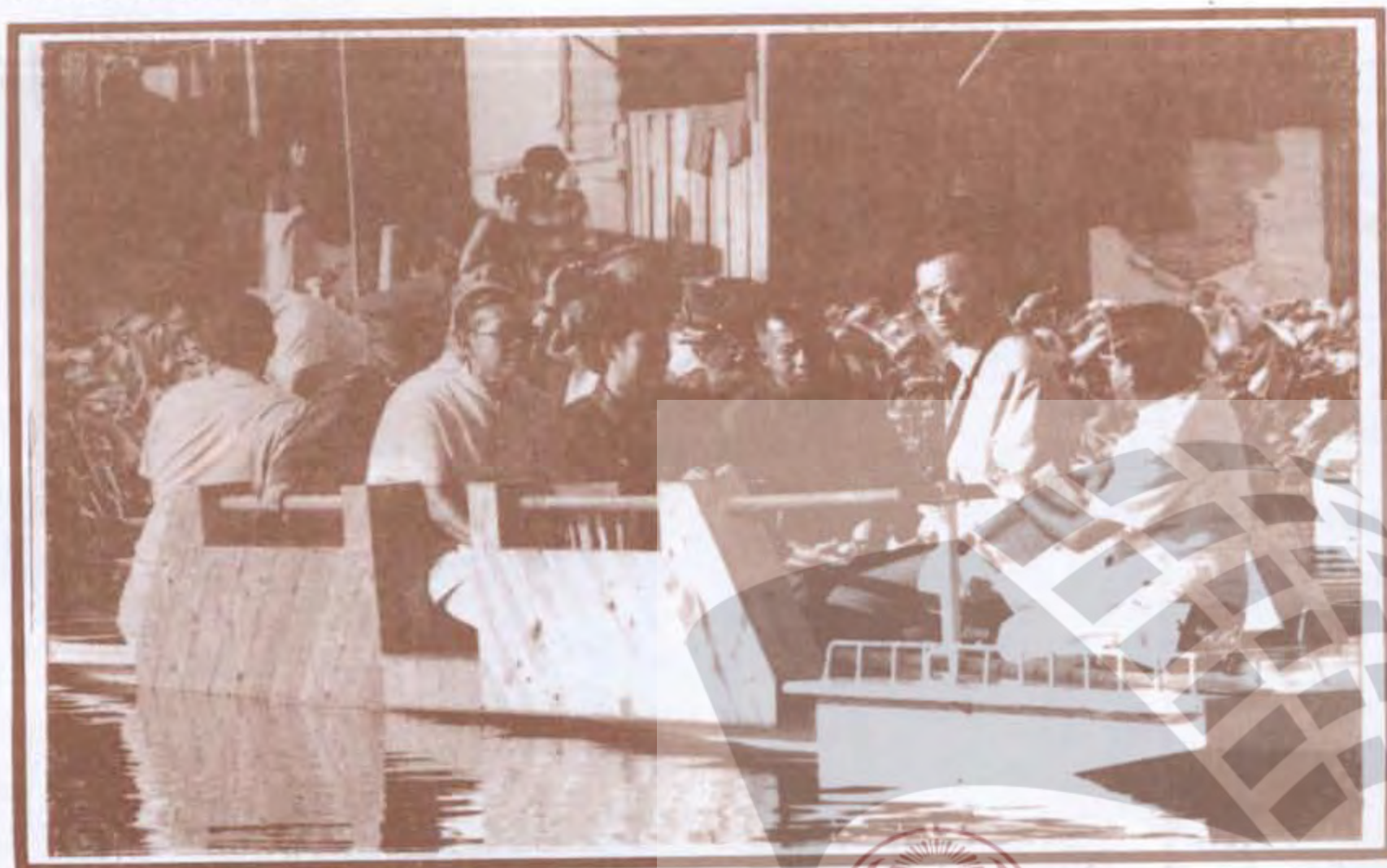
ทรงรับดอกบัวจากหญิงชราชาวจังหวัด
อุบลราชธานีที่เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
รับเสด็จในโอกาสเสด็จพระราชดำเนิน
เยี่ยมราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
เป็นครั้งแรก เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2498

ทรงหว่านเมล็ดพันธุ์
ข้าวในแปลงสาธิต
บริเวณสวนจิตรลดา

ทรงพระราชปฏิสันถารกับราษฎรบ้านเจาะบากง
ระหว่างเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรภูมิประเทศ
และทรงเยี่ยมราษฎร บ้านเจาะบากง ตำบลบุญโยะ อำเภอสุโขทัย
จังหวัดนราธิวาส

ทอดพระเนตรความคืบหน้าของโครงการปรับปรุงบึง
มักกะสัน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

ทรงพระราชปฏิสันถารกับราษฎรที่เฝ้าทูลละอองพระบาท
รับเสด็จในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎร ณ วัดพระพุทธ
ตำบลพร่อน อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส

ทอดพระเนตรประตู่ระบายน้ำ ในโอกาสเสด็จพระราช
ดำเนินทอดพระเนตรโครงการบ้านโคกกุแวอันเนื่องมาจากพระ
ราชดำริ ตำบลพร่อน อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส

LI RT

ทรงปลูกหญ้าแฝก ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรผลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต.สามพระยา อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี

ฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มตามแนวพระราชดำริ ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ทรงเยี่ยมราษฎรชาวภูเข่า ที่มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรสถานีเกษตรหลวง
อ่างขาง ตำบลม่อนปิน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

มีพระราชดำรัสกับเจ้าหน้าที่ของกรมชลประทาน ในโอกาส
เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรศูนย์พัฒนาป่าองตอง โครงการ
การตามพระราชดำริ ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอแม่ฮ่องสอน
จังหวัดแม่ฮ่องสอน

พระราชทานเมล็ดพันธุ์ข้าวให้กับราษฎร สำหรับนำไป
ขยายพันธุ์ต่อไป ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตร
ศูนย์โครงการพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ ตำบลผาบ่อง
อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญ
พระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดบวรนิเวศวิหาร

ทอดพระเนตรนิทรรศการเกี่ยวกับหญ้าแฝก ในโอกาส
เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมสถานีพัฒนาที่ดินเขต 6
ตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

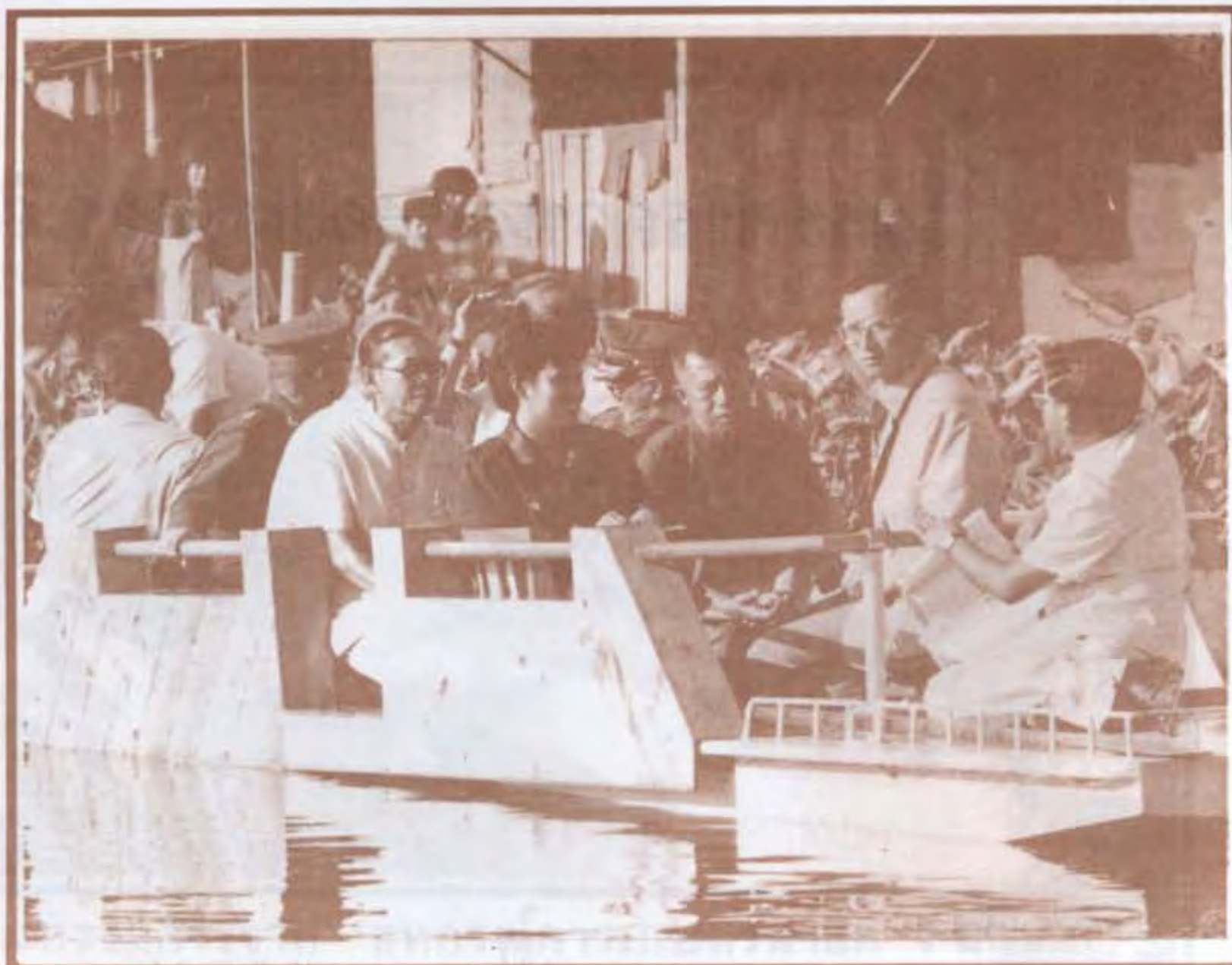

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไปทอดพระเนตรโครงการควบคุมป่าไม้ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ณ พระตำหนักดอยตุง จ. เชียงราย และทอดพระเนตรโครงการพัฒนาหญ้าแฝก อันเนื่องมาจากพระราชดำริในโครงการพัฒนาดอยตุง จ. เชียงราย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพร้อมด้วย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไปทอดพระเนตรบึงมักกะสัน พญาไท กทม. เพื่อทรงแก้ไขบำบัดน้ำเสีย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จทอดพระเนตร บริเวณรอบพระตำหนัก ดอยตุง จ.เชียงใหม่ และในวโรกาสนี้ทรง ถ่ายภาพทิวทัศน์ไว้ ด้วย

LIRT

"โครงการต่อมพระองค์ ถวญจิตรลดา"

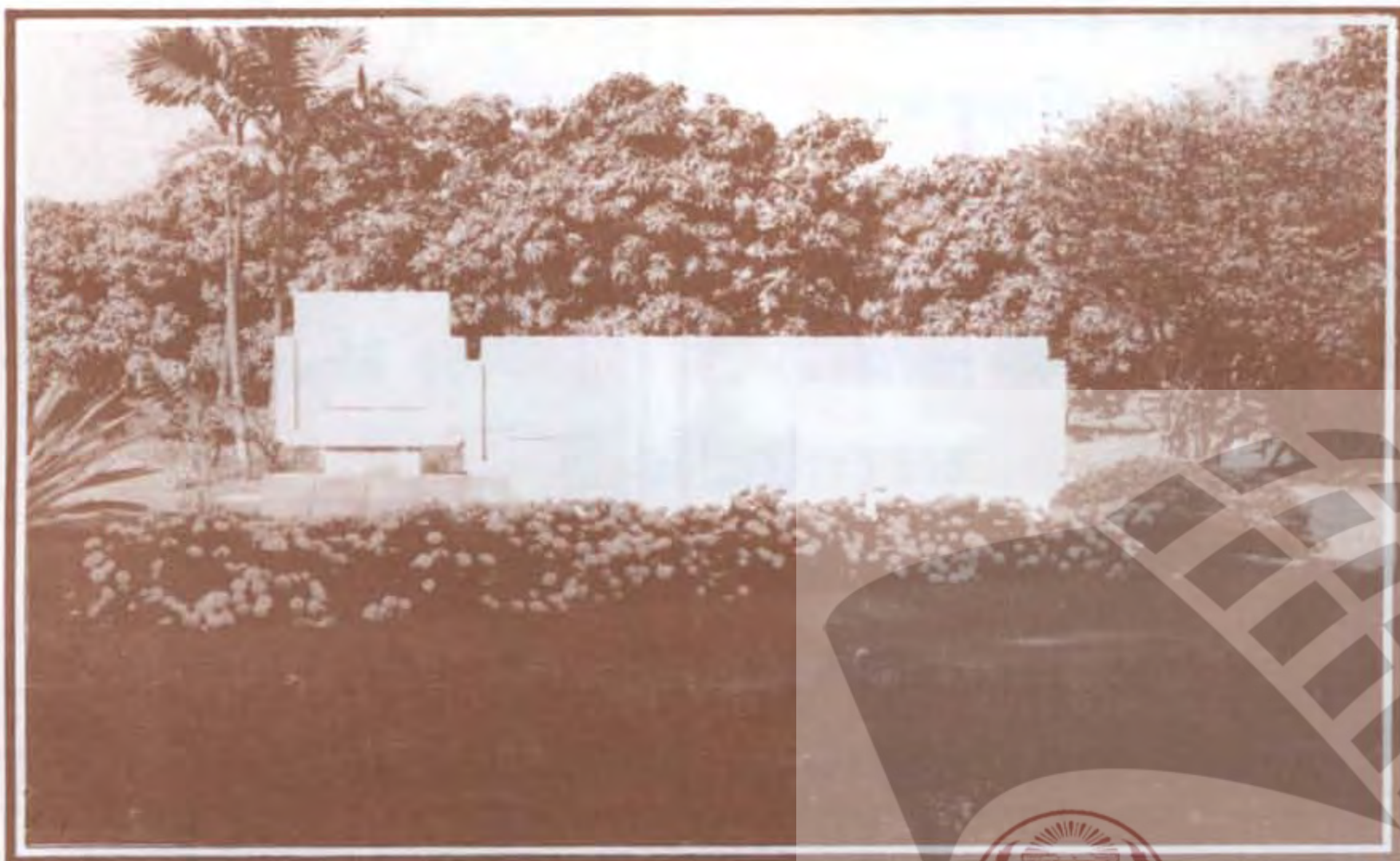
"แนวโรงงานที่ตั้งเรียงรายอย่างเป็นระเบียบงามตาในโครงการฯ เรียบร้อย
พระราชวังสวนจิตรลดา ทางฝั่งถนนศรีอยุธยา"

LIRT

คณะกรรมการจาก "สหกรณ์การเกษตรนาแก จำกัด"
จ.นครพนม จำนวน 65 คน เข้าเยี่ยมชมการทำกระดาษสาที่
โรงผลิตกระดาษสาในโครงการสวนพระองค์ฯ

ป้ายหินอ่อน "โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา"
"ROYAL CHITRALADA PROJECTS" ตั้งอยู่ปากทางเข้า
โครงการฯ

“นมชั้न्हวานบรรจุหลอด”
 ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 มีรับสั่งให้บรรจุลงหลอดเพื่อสะดวก
 ในการพกพาเป็นเสบียงในขณะ
 เดินทางไกล ได้เป็นอย่างดี

“นมสดปราศจากไขมันจืดรสดา”
 ผลิตโดยโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา

“นมผงปรุงแต่งชนิดหวาน”
 ผลิตโดยโรงนมผงสวนดุสิต

Legislative Institutional Repository of Thailand

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒนนกุล นายมนตรี ตันทวิรัตน์ นายสรรเสริญ สืบสหการ

บรรณาธิการ

นายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นายศุภพงษ์ ขจรศิลป์

ผู้จัดการ

นางนุศรี ชัยสุวรรณ

เหรียญก

นายประวิช ตั้งใจมั่น

กองบรรณาธิการ

นายจินดา เจริญพรรณ

นางสาวรัชณี อังตระกูล

นางอัจฉรา จุ้ยนง

นายจเร พันธุ์เป็รื่อง

นายสมบัติ ทวีศิลป์

นายสัมฤทธิ์ แก้วอาจ

นายบุญเรือง บุรภัคดี

นายวีรพันธ์ มุขสมบัติ

นายอักรเมศวร์ ทองนวล

นางสาวอารีวรรณ พูลทรัพย์

ฝ่ายศิลปกรรม

นายนิติศักดิ์ อัครมะหะเวทน์ นายมานะ เรืองสอน

ฝ่ายธุรการ

นางอำไพ ก้นเกษแก้ว นางสาวกมลวรรณ แดงเลิศ

พิมพ์ที่ กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นางสาวรัชณี อังตระกูล ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา โทร. 2441260-2441261